

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till sådana ändringar i lagstiftningen inom justitieministeriets förvaltningsområde som hänför sig till totalreformen av dataskyddslagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i dataskyddslagen, lagen om bostadsaktiebolag, lagen om registret över djurhållningsförbud, lagen om stämningsmän, lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret, lagen om näringsförbud, straffregisterlagen, stiftelselagen, föreningslagen, företagsinteckningslagen och lagen om skuldsaneringsregistret. Syftet med propositionen är att i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering göra sådana ändringar i lagstiftningen inom justitieministeriets förvaltningsområde som hänför sig till totalreformen av den nationella dataskyddslagstiftningen. De ändringar som föreslås främjar målen i regeringsprogrammet om att upphäva de författningar som försvårar informationsflödet och en ändamålsenlig organisering av de offentliga tjänsterna samt att vid behov i större utsträckning än för närvarande utnyttja det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger.

Det föreslås att bestämmelserna om behandlingens lagenlighet i dataskyddslagen preciseras så att myndigheterna kan behandla personuppgifter direkt med stöd av dataskyddslagen för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller för att utöva offentlig makt. Det föreslås att det till dataskyddslagen fogas motsvarande bestämmelser också i fråga om andra än myndigheter när de sköter sådana offentliga förvaltningsuppgifter som har anförtratts dem genom lag eller med stöd av lag där det är fråga om utförande av en uppgift av allmänt intresse eller utövning av offentlig makt.

Dessutom föreslås det att det till följd av grundlagen och Europeiska unionens dataskyddslagstiftning görs vissa nödvändiga preciseringar i dataskyddslagens bestämmelser om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter som rör brott och fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott. I lagen föreslås dessutom ändrade och nya bestämmelser enligt vilka ett i dataskyddsförordningen avsett certifieringsorgan i fortsättningen ackrediteras av Säkerhets- och kemikalieverkets ackrediteringsenhet i stället för av dataombudsmannen.

Syftet med de övriga lagförslagen i denna regeringsproposition är att i enlighet med totalreformen förbättra informationsflödet genom att uppdatera de föråldrade bestämmelserna om teknisk anslutning så att de motsvarar lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. I företagsinteckningslagen föreslås dessutom enskilda ändringar och preciseringar som dataskyddslagstiftningen förutsätter.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 september 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	4
2.1 EU-lagstiftning och nationell lagstiftning	4
2.2 Ålands landskapslagstiftning	5
2.3 Internationella förpliktelser	6
2.4 Bedömning av nuläget	6
2.4.1 Användning av det nationella handlingsutrymmet i dataskyddsförordningen	6
2.4.2 Dataskyddslagen	8
2.4.3 Bestämmelser om tekniska gränssnitt och teknisk anslutning	20
2.4.4 Vissa bestämmelser om behandling av personuppgifter	20
3 Målsättning	20
4 Förslagen och deras konsekvenser	21
4.1 De viktigaste förslagen	21
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	22
5 Alternativa handlingsvägar	24
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	24
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	25
6 Remissvar	25
7 Specialmotivering	25
7.1 Dataskyddslagen	25
7.2 Lagen om bostadsaktiebolag	39
7.3 Lagen om stämningsmän	39
7.4 Lagen om registret över djurhållningsförbud	39
7.5 Lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret	39
7.6 Lagen om näringsförbud	40
7.7 Lagen om skuldsaneringsregistret	40
7.8 Straffregisterlagen	40
7.9 Stiftelselagen	40
7.10 Föreningslagen	40
7.11 Företagsinteckningslagen	40
8 Ikraftträdande	43
9 Förhållande till andra propositioner	43
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	43
LAGFÖRSLAG	49
1. Lag om ändring av dataskyddslagen	49
2. Lag om upphävande av 2 kap. 15 § 4 mom. i lagen om bostadsaktiebolag	50
3. Lag om ändring av 4 a § i lagen om stämningsmän	51
4. Lag om ändring av 4 § i lagen om registret över djurhållningsförbud	51
5. Lag om ändring av 9 och 10 § i lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret	52
6. Lag om ändring av 21 § i lagen om näringsförbud	52
7. Lag om ändring av 8 och 9 § i lagen om skuldsaneringsregistret	53
8. Lag om ändring av 5 § i straffregisterlagen	54
9. Lag om ändring av 14 kap. 8 § i stiftelselagen	54
10. Lag om ändring av 47 § i föreningslagen	55
11. Lag om ändring av företagsinteckningslagen	55

BILAGA	58
PARALLELLEKSEKTER	57
1. Lag om ändring av dataskyddslagen	58
2. Lag om upphävande av 2 kap. 15 § 4 mom. i lagen om bostadsaktiebolag	60
3. Lag om ändring av 4 a § i lagen om stämningsmän.....	61
4. Lag om ändring av 4 § i lagen om registret över djurhållningsförbud.....	62
5. Lag om ändring av 9 och 10 § i lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret	62
6. Lag om ändring av 21 § i lagen om näringsförbud	63
7. Lag om ändring av 8 och 9 § i lagen om skuldsaneringsregistret	64
8. Lag om ändring av 5 § i straffregisterlagen	65
9. Lag om ändring av 14 kap. 8 § i stiftelselagen.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
10. Lag om ändring av 47 § i föreningslagen.....	67
11. Lag om ändring av företagsinteckningslagen.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Ett av målen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering är att uppnå tillväxt genom dataekonomin och digitaliseringen. I regeringsprogrammet ingår flera åtgärder som syftar till att stödja utnyttjandet av digitaliseringen. Som en del av dessa åtgärder ”genomför regeringen en totalreform av den nationella dataskyddslagstiftningen. I samband med totalreformen upphävs de författningar som försvårar informationsflödet, en ändamålsenlig användning av molntjänster eller en ändamålsenlig organisering av de offentliga tjänsterna i övrigt. Vid behov utnyttjas det nationella handlingsutrymme som GDPR ger i större utsträckning än för närvarande.”

Justitieministeriet har den 5 december 2023 tillsatt en samordningsgrupp med uppgift att bereda en totalreform av dataskyddslagstiftningen. Samordningsgruppen har till uppgift att styra och samordna ministeriernas utredningsarbete om lagstiftningen. Samordningsgruppen publicerade som preliminär utredning den 17 juni 2024 en halvtidsrapport där den identifierade de bestämmelser i lagstiftningen inom ministeriernas förvaltningsområden som gäller behandling av personuppgifter och som påverkar myndigheternas informationsflöde och organiseringen av de offentliga tjänsterna. Varje ministerium ska till denna del göra en bedömning och genomföra behövliga ändringar inom sina respektive förvaltningsgrenar.

Justitieministeriet har den 31 mars 2025 tillsatt ett lagstiftningsprojekt som genomförs som tjänsteuppdrag. Syftet med projektet är att bereda förslag till ändring av dataskyddslagen och andra lagar inom justitieministeriets förvaltningsområde. Avsikten är att genomföra de ändringar i lagarna inom justitieministeriets förvaltningsområde som hänför sig till totalreformen av den nationella dataskyddslagstiftningen. Lagstiftningsprojektet baserar sig på de behov som identifierats i halvtidsrapporten om totalreformen av dataskyddslagstiftningen och i responsen till rapporten.

Utkastet till regeringsproposition var på remiss den 29 augusti–9 oktober 2025.

Beredningsunderlaget till propositionen är tillgängligt genom den offentliga webbtjänsten på adressen <https://oikeusministerio.fi/sv/projekt-och-lagberedning> under identifieringskoden [OM015:00/2025](#). Beredningsunderlaget till totalreformen av dataskyddslagstiftningen finns under beteckningen [OM126:00/2023](#).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 EU-lagstiftning och nationell lagstiftning

EU:s dataskyddslagstiftning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska person med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan dataskyddsförordningen, trädde i kraft den 5 maj 2016. Dataskyddsförordningen är en direkt tillämplig rättsakt i EU:s medlemsstater. Dataskyddsförordningen började tillämpas den 25 maj 2018. Dataskyddsförordningen kompletteras och preciseras av den nationella dataskyddslagen (1050/2018), som innehåller allmänt tillämpliga bestämmelser som kompletterar förordningen bland annat i fråga om den nationella tillsynsmyndigheten, det vill säga dataombudsmannen. Dataskyddslagen tillämpas parallellt med den. Dataskyddslagen trädde i kraft den 1 januari 2019.

Även om dataskyddsförordningen är direkt tillämplig rätt, innehåller vissa bestämmelser i förordningen nationellt handlingsutrymme inom ramen för vilket medlemsstaterna kan utfärda kompletterande eller närmare bestämmelser i nationell lag. Det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger gäller i synnerhet behandling av personuppgifter inom den offentliga sektorn, men i viss mån även inom den privata. Det nationella handlingsutrymmet förpliktar inte, med vissa undantag, medlemsstaterna att utfärda nationell lagstiftning som kompletterar eller preciserar förordningen, utan det har överlåtits åt den nationella lagstiftaren att fatta beslut i frågan. Med tanke på att den allmänna dataskyddsförordningen är en direkt tillämplig rättsakt bör det nationella handlingsutrymmet utnyttjas i begränsad omfattning. Grundlagsutskottet tog uttrycklig ställning i frågan när det behandlade dataskyddslagen, som kompletterar dataskyddsförordningen, och dataskyddslagen avseende brottmål. Utskottet konstaterade att skyddet för personuppgifter härfter i första hand bör tillgodoses med stöd av dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen och att vi i fortsättningen bör förhålla oss restriktiva när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. (Se närmare avsnitt 3.2 samt GrUU 14/2018 rd, s. 5 och GrUU 26/2018 rd, s. 2). Lagstiftningen ska också i enlighet med dataskyddsförordningen uppfylla ett mål av allmänt intresse och den ska stå i rätt proportion till det legitima mål som eftersträvas.

Utöver dataskyddsförordningen och dataskyddslagen finns det inom justitieministeriets förvaltningsområde flera tiotal gällande författningar där föreskrivna uppgifter eller föreskriven verksamhet innefattar behandling av personuppgifter. Endast en del av dem innehåller bestämmelser som egentligen gäller behandling av personuppgifter.

Informationshanteringslagen

Bestämmelser om informationshantering i myndigheternas verksamhet finns i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan informationshanteringslagen), som trädde i kraft den 1 januari 2020. Informationshanteringslagen är en allmän lag som gäller informationshantering i myndigheternas verksamhet i bred bemärkelse. Genom den lagen säkerställs en enhetlig förvaltning och en informationssäker behandling av myndigheternas informationsmaterial så att offentlighetsprincipen följs. I 5 kap. i informationshanteringslagen föreskrivs det dessutom om elektronisk överföring av uppgifter mellan myndigheternas informationssystem bland annat med hjälp av tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser. Syftet med lagen har varit att minska behovet av att genom speciallagstiftning utfärda bestämmelser om tekniska sätt att lämna ut information.

Även om informationshanteringslagen trädde i kraft redan 2020, innehåller lagstiftningen inom justitieministeriets förvaltningsområde fortfarande föråldrade bestämmelser om utlämnande av uppgifter med hjälp av tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser, vilket kan skapa oklarhet i förhållande till annan lagstiftning som ska tillämpas på myndigheters utlämnande av uppgifter och således också påverka tillhandahållandet av offentliga tjänster.

2.2 Ålands landskapslagstiftning

Bestämmelser om landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet finns i 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Bestämmelser om rikets lagstiftningsbehörighet finns i lagens 27 §. Av den lagstiftning som har bedömts i samband med beredningen av propositionen omfattas en del av rikets lagstiftningsbehörighet.

Åland har lagstiftningsbehörighet i synnerhet i fråga om näringsverksamhet med beaktande av vad som föreskrivs i 11 §, 27 § 2, 4, 9, 12–15, 17–19, 26, 27, 29–34, 37 och 40 punkten samt 29 § 1 mom. 3–5 punkten, dock så att även lagtinget har behörighet att vidta åtgärder för främjande av sådan näringsverksamhet som avses i de nämnda punkterna, för beläggande med

straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet samt för utsättande och utdömmande av vite och användning av andra tvångsmedel inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Skyddet för personuppgifter som innehas av landskapet Åland och kommunerna har inom den lagstiftningskontroll över landskapslagarna som det föreskrivs om i 19 § i självstyrelselagen för Åland ansetts höra till landskapets lagstiftningsbehörighet med stöd av 18 § 1 och 4 punkten i självstyrelselagen. Den föreslagna regleringen kommer inte att gälla Åland till den del ärendet hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Enligt Ålands landskapslag 2019:74 tillämpas dataskyddslagen på Åland, med de avvikelser som anges i den landskapslagen. Enligt den landskapslagen tillämpas bestämmelserna om tillsynsmyndighet i 3 kap. i dataskyddslagen inte i förhållande till Ålands tillsynsmyndighet (Datainspektionen). Datainspektionen är vid tillämpningen av den landskapslagen tillsynsmyndighet enligt dataskyddsförordningen. Enligt den landskapslagen sköter Datainspektionen de uppgifter som föreskrivs i dataskyddsförordningen, inklusive ackreditering av certifieringsorgan enligt artikel 43 i dataskyddsförordningen. Således berör inte de ändringar i dataskyddslagen som gäller ackreditering av certifieringsorgan Åland.

De lagförslag i denna proposition som gäller informationshantering inom den offentliga förvaltningen och tekniska anslutningar hör till rikets behörighet och blir som sådana tillämpliga på Åland, med undantag för lagförslaget om ändring av lagen om registret över djurhållningsförbud (21/2011).

2.3 Internationella förpliktelser

Lagstiftningen om skydd för personuppgifter har i Europa på ett betydande sätt påverkats av Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter (FördrS 35–36/1992, nedan dataskyddskonventionen). Dataskyddskonventionen kompletterades 2001 med ett tilläggsprotokoll om tillsynsmyndigheter och gränsöverskridande flöden av personuppgifter (ETS nr 181). Tilläggsprotokollet trädde i kraft för Finlands del 2012. Europarådet har upprättat ett protokoll om ändring av dataskyddskonventionen (ETS nr 223). Ändringarna gör att konventionen innehållsmässigt kommer närmare EU:s dataskyddslagstiftning samtidigt som dess tillämpningsområde är större, särskilt med beaktande av att den tillämpas på behandling av personuppgifter i anslutning till försvaret och upprätthållande av den nationella säkerheten.

Protokollet om ändring av konventionen öppnades för undertecknande i oktober 2018, då också Finland undertecknade det. Finland ratificerade protokollet i december 2020 och genomförde de ändringar i lagstiftningen som protokollet förutsatte (RP 30/2020 rd). Protokollet träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en tid om tre månader efter det att alla parter i konventionen har uttryckt sin vilja att vara bundna av protokollet. Om protokollet inte har trätt i kraft inom fem år från det att det öppnades för undertecknande, är förutsättningen för att protokollet ska träda i kraft att minst 38 parter har ratificerat, godtagit eller godkänt det. Sammanlagt 33 stater, inklusive Finland, har ratificerat eller anslutit sig till protokollet om ändring av konventionen (situationen den 5 augusti 2025).

2.4 Bedömning av nuläget

2.4.1 Användning av det nationella handlingsutrymmet i dataskyddsförordningen

Bestämmelserna om behandling av personuppgifter i speciallagstiftningen inom justitieministeriets förvaltningsområde har uppdaterats så att de motsvarar kraven enligt EU:s nya dataskyddslagstiftning och enligt de allmänna lagar som kompletterar den 2020 (RP 2/2020

rd). Före det hade bestämmelserna om behandling av personuppgifter i speciallagstiftningen inom justitieministeriets förvaltningsområde ändrats till att motsvara EU:s dataskyddsförordning till vissa delar i samband med andra lagstiftningsprojekt. Bestämmelserna i dataskyddslagen har sedermera till vissa delar setts över så att de motsvarar EU:s dataskyddslagstiftning och till vissa delar också i samband med andra lagstiftningsprojekt (RP 31/2023 rd, RP 62/2023 rd, 93/2022, RP 111/2022 rd, RP 30/2020 rd, RP 109/2020 rd).

Nationell lagstiftning som preciserar dataskyddsförordningen är möjlig i de fall när dataskyddsförordningen uttryckligen medger nationellt handlingsutrymme för medlemsstaterna. Flera artiklar i dataskyddsförordningen medger nationellt handlingsutrymme. Handlingsutrymmet kan användas när behandlingen av personuppgifter grundar sig på artikel 6.1 c eller 6.1 e i dataskyddsförordningen, det vill säga när behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Enligt artikel 6.3 ska syftet med behandlingen fastställas i den rättsliga grunden eller, i fråga om behandling enligt punkt 1 e, ska vara nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Bestämmelser som preciserar förordningen kan bland annat gälla villkoren för behandlingens lagenlighet, typen av uppgifter som behandlas, registrerade, lagringstid, ändamålsbegränsningar och typer av behandling. Medlemsstaternas nationella rätt ska enligt artikel 6.3 uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Med beaktande av dataskyddsförordningens direkta tillämplighet och grundlagsutskottets tolkningspraxis under senare tid när det gäller bestämmelser i lag (se särskilt GrUU 14/2018 rd) bör användningen av speciallagstiftning begränsas enbart till vad som är nödvändigt.

Nationellt handlingsutrymme i fråga om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter ingår i artikel 9.2 b, g, h, i och j och artikel 9.4 i dataskyddsförordningen. När det gäller artikel 9.2 är det oftast led g som är tillämpligt inom justitieministeriets förvaltningsområde, det vill säga att den nationella behandlingen behövs av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. En ytterligare förutsättning är att behandlingen ska stå i proportion till det eftersträfvade syftet, vara förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Enligt artikel 10 i dataskyddsförordningen får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder endast utföras under kontroll av myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs.

Det är möjligt att föreskriva om personuppgiftsansvariga med stöd av dataskyddsförordningen. En definition av personuppgiftsansvarig finns i förordningens artikel 4.7, enligt vilken den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses kan föreskrivas i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt, om ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter bestäms av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt.

Nationellt handlingsutrymme ingår också i artikel 43 i dataskyddsförordningen. I den artikeln föreskrivs det om ackreditering av certifieringsorgan. Enligt artikel 43.1 ska certifieringsorgan som har lämplig nivå av expertis i fråga om dataskydd utfärda och förnya certifiering. Innan certifieringen utfärdas eller förnyas ska certifieringsorganet informera tillsynsmyndigheten så att den vid behov kan återkalla eller beordra certifieringsorganet att återkalla certifieringen eller beordra certifieringsorganet att inte utfärda eller förnya certifieringen. Tillsynsmyndigheten får också utöva sina andra befogenheter enligt artiklarna 57 och 58.

Medlemsstaterna ska enligt förordningen säkerställa att dessa certifieringsorgan är ackrediterade av en av eller båda följande: Den tillsynsmyndighet som är behörig enligt artikel 55 eller 56 eller det nationella ackrediteringsorgan som utsetts i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 i enlighet med EN-ISO/IEC 17065/2012 och med de ytterligare krav som fastställts av den tillsynsmyndighet som är behörig enligt artikel 55 eller 56.

I speciallagstiftning som hänför sig till användningen av det handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger och i speciallagstiftning som avviker från dataskyddslagen avseende brottmål måste man utöver kraven i allmänna författningar även beakta de krav som följer av grundlagen, Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och internationella förpliktelser avseende mänskliga rättigheter.

En närmare beskrivning av bestämmelserna om behandling av personuppgifter i de lagar som föreslås bli ändrade och om användningen av det nationella handlingsutrymmet finns i början av specialmotiveringen till respektive lagförslag.

2.4.2 Dataskyddslagen

4 § 2 punkten i dataskyddslagen

När dataskyddslagen stiftades var avsikten att säkerställa att det i den nationella allmänna lagen efter dataskyddsförordningens ikraftträdande i vissa fall skulle gå att föreskriva om de rättsliga grunderna för behandlingen av personuppgifter. Till den del dataskyddsförordningen ansågs ge nationellt handlingsutrymme föreslogs det att det i dataskyddslagen ska föreskrivas om de rättsliga grunderna för behandlingen av personuppgifter på motsvarande sätt som i den upphävda personuppgiftslagen. Det föreslogs dock inga heltäckande bestämmelser om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter i dataskyddslagen, utan avsikten har varit att det genom speciallagstiftning även i fortsättningen ska vara möjligt att föreskriva om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter på vissa specialvillkor som framgår av förordningen och inom ramen för den prövningsmarginal som den ger den nationella lagstiftaren. (RP 9/2018 rd s. 1, 53–54).

I 4 § 2 punkten i dataskyddslagen finns en rättslig grund för behandling av personuppgifter, om behandlingen behövs och är proportionell i en myndighets verksamhet för utförande av en uppgift av allmänt intresse. Syftet med bestämmelsen har varit att säkerställa att myndigheterna ska kunna behandla personuppgifter för att fullgöra andra uppgifter än sina lagstadgade skyldigheter. (RP 9/2018 rd, s. 80). Syftet har varit att genom bestämmelserna i den nationella allmänna lagen säkerställa att myndigheterna har rätt att behandla personuppgifter i samband med utförandet av en uppgift av allmänt intresse.

Grundlagsutskottet har i anknytning till behandlingen av förslaget till dataskyddslag ansett att skyddet för personuppgifter i fortsättningen i första hand bör tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen (GrUU 14/2018 rd, s. 4). Grundlagsutskottet har ansett att det i princip räcker med att bestämmelserna om skydd för och behandling av personuppgifter är harmoniserade med dataskyddsförordningen. Enligt utskottet gör de detaljerade bestämmelserna i dataskyddsförordningen det också möjligt att i fråga om myndighetsverksamhet lagstifta betydligt mer generellt om skydd för och behandling av personuppgifter jämfört med vår nuvarande nationella regleringsmodell.

I 4 § i dataskyddslagen preciseras inom ramen för det nationella handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen medger lagenligheten i behandlingen av personuppgifter i sådana situationer som avses i artikel 6.1 e där behandlingen av personuppgifter är nödvändig

för utförande av en uppgift av allmänt intresse. Enligt artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen är behandling av personuppgifter laglig endast om något av villkoren i punkt 1 i den artikeln uppfylls. Bestämmelserna i den paragrafen grundar sig på artikel 6.3 i dataskyddsförordningen, enligt vilken den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 e ska fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. I artikel 6.3 förtydligas det vidare att behandling enligt 6.1 e ska vara nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Den rättsliga grunden för behandlingen kan innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i dataskyddsförordningen. En grundläggande förutsättning för användning av det nationella handlingsutrymme som artikel 6.3 i dataskyddsförordningen medger är att en medlemsstats lagstiftning ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Bestämmelsen i 4 § 2 punkten i dataskyddslagen är avsedd för situationer där det inte finns några särskilda bestämmelser om behandlingen av personuppgifter, men behandlingen av personuppgifter behövs och är proportionell i myndighetens verksamhet för utförande av en uppgift av allmänt intresse. Bestämmelsen skapar ingen rättslig grund för behandling av personuppgifter för andra än för myndigheter och bedöms inte heller skapa någon grund för sådan behandling som hänför sig till utövning av offentlig makt.

I myndigheternas verksamhet grundar sig behandlingen av personuppgifter i princip antingen på en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller på utförande av en uppgift av allmänt intresse eller på utövning av offentlig makt. I vissa situationer kan behandlingen samtidigt grunda sig på två av de ovannämnda rättsliga grunderna. Myndigheter har upplevt utmaningar i samband med den praktiska tillämpningen av lagstiftningen. I dessa situationer har det ibland varit fråga om behandling som grundar sig på en rättslig förpliktelse som åvilar myndigheten (artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen) och ibland om behandling som grundar sig på utförandet av en uppgift av allmänt intresse eller på myndighetsutövning (artikel 6.1 e).

Syftet med 4 § 2 punkten i dataskyddslagen har varit att föreskriva om en rättslig grund för behandling av personuppgifter uttryckligen i myndigheternas verksamhet, där det är fråga om sådan behandling som avses i artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen. Bestämmelsen är således inte tillämplig när en myndighet behandlar personuppgifter med stöd av artikel 6.1 c i den förordningen, det vill säga på basis av en rättslig förpliktelse som åvilar en personuppgiftsansvarig.

I Yttrande 6/2014 om begreppet den registeransvariges berättigade intressen i artikel 7 i direktiv 95/46/EG från den arbetsgrupp som avses i artikel 29 i personuppgiftsdirektivet (Article 29 Working Party, nedan *artikel 29-arbetsgruppen*), vilket föregick dataskyddsförordningen, har det klarlagts vilken slags behandling av personuppgifter som avses i artikel 6.1 c och e i dataskyddsförordningen. Även om artikel 29-arbetsgruppens yttrande gäller de rättsliga grunderna för behandling av personuppgifter enligt artikel 7 i personuppgiftsdirektivet har de tolkningar som presenteras i yttrandet ansetts lämpa sig för bedömning av de rättsliga grunderna för behandling av personuppgifter enligt artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen.

I yttrandet konstateras det i fråga om en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen) att en rättslig förpliktelse som föreskrivs i en medlemsstats lagstiftning ska vara tillräckligt tydlig i fråga om den behandling av personuppgifter som den förutsätter. Enligt yttrandet omfattar den rättsliga grunden för sådan behandling av personuppgifter som gäller utförande av en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen) situationer där den personuppgiftsansvarige har en uppgift av allmänt

intresse (men inte nödvändigtvis också en rättslig skyldighet att behandla personuppgifter) och behandlingen är nödvändig för att utöva denna myndighet eller för att utföra denna uppgift. När det gäller de ovannämnda rättsliga grunderna för behandlingen är det viktigt att bedöma vilken prövningsmarginal den personuppgiftsansvarige har till exempel när det gäller fullgörandet av en rättslig skyldighet samt hur tydlig regleringen är i fråga om den behandling av personuppgifter som fullgörandet förutsätter. Enligt yttrandet från artikel 29-arbetsgruppen ska den personuppgiftsansvariges rättsliga förpliktelser tillämpas på grundval av rättsliga bestämmelser som innehåller en uttrycklig hänvisning till arten av och syftet med behandlingen, och den personuppgiftsansvarige bör inte ges en alltför stor handlingsfrihet i fråga om hur denne ska uppfylla den rättsliga förpliktelsen.

Bedömning av de rättsliga grunderna för behandling av personuppgifter har också gjorts vid de nationella domstolarna (se HFD 2020:8, HFD 2022:16) och vid Europeiska unionens domstol. (se till exempel mål C-200/23; mål C-740/22, mål C-439/19). Dataombudsmannen har också bedömt lämpligheten av den rättsliga grunden för myndigheternas behandling av personuppgifter enligt artikel 29-arbetsgruppens ovan nämnda yttrande (se dataombudsmannens beslut, diarienummer 3681/186/21).

Man har avsiktligt lämnat 4 § 2 punkten i dataskyddslagen öppen för att möjliggöra att det finns en rättslig grund för myndigheternas behandling av personuppgifter i sådana situationer där behandlingen inte uttryckligen omfattas av bestämmelser om myndigheternas uppgifter och befogenheter eller andra bestämmelser i speciallagstiftningen. Det har dock förekommit utmaningar vid tillämpningen av bestämmelsen, och den anses lämna det oklart vad uppgifter av allmänt intresse innebär i praktiken och om till exempel en myndighets planerings- och utredningsuppgifter kan betraktas som sådana uppgifter. Detta har varit utmanande trots att myndigheternas planerings- och utredningsuppgifter uttryckligen nämns i förarbetena till lagen (RP 9/2018 rd, s. 79).

Bestämmelsen skapar inte en rättslig grund för sådan ytterligare behandling av personuppgifter som står i strid med de ursprungliga ändamålen med behandlingen av personuppgifter (det vill säga så kallad sekundär användning). Sådan behandling är laglig, om det finns någon sådan rättslig grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 i dataskyddsförordningen och om bestämmelserna i artikel 6.4 i den förordningen iakttas vid behandlingen. Om en myndighet ursprungligen behandlar personuppgifter i syfte att utföra en av sina uppgifter, och senare behandling av personuppgifterna är förenlig med det ursprungliga ändamålet och det är fråga om utförande av en uppgift av allmänt intresse, kan den föreslagna bestämmelsen utgöra grunden för behandlingen. Det kan vara fråga om en sådan situation som beskrivs ovan till exempel när en myndighet å ena sidan sörjer för ordnandet av en viss tjänst och dessutom i framtiden kan ha behov av att utveckla tjänsten i fråga. I en sådan situation är det ursprungliga ändamålet med behandlingen av personuppgifter och det senare ändamålet med behandlingen sannolikt förenliga med varandra.

Bestämmelsen utgör inte heller någon rättslig grund för behandling av personuppgifter enligt artikel 9 (särskilda kategorier av personuppgifter), artikel 10 (personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt överträdelser) eller andra i konstitutionellt hänseende känsliga personuppgifter, om vars behandling det i enlighet med grundlagsutskottets utlåtandepraxis bör finnas uttryckliga och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (se GrUU 14/2018 rd, s. 5).

I fråga om den bestämmelsen har det dessutom lyfts fram ett behov av att bedöma om bestämmelsen också bör omfatta myndigheternas utövning av offentlig makt. Utgående från remissvaren till den halvtidsrapport som samordningsgruppen för totalreformen av dataskyddslagstiftningen lämnade upplever myndigheterna allmänt utmaningar vid valet av rättslig grund för behandlingen av personuppgifter, bland annat när en myndighets behandling

grundar sig på utförande av en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetens utövning av offentlig makt. Med beaktande av det ursprungliga målet för en bred tillämpning av bestämmelsen i 4 § 2 punkten i dataskyddslagen samt det faktum att utövningen av offentlig makt i myndigheternas verksamhet i princip inte heller kan särskiljas från utförandet av en uppgift av allmänt intresse har 4 § 2 punkten i dataskyddslagen bedömts också med tanke på utövning av offentlig makt. Vid bedömningen har de villkor som ställs i dataskyddsförordningen samt de konstitutionella villkoren beaktats.

I artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen föreskrivs det om den rättsliga grunden för behandlingen dels när behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse, dels när den är nödvändig som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Även om man i ledet gör skillnad mellan utförande av en uppgift av allmänt intresse och utövning av offentlig makt, går det ofta inte att göra någon faktisk skillnad mellan utövning av offentlig makt och utförande av en uppgift av allmänt intresse. Det allmänna syftet med den offentliga förvaltningens verksamhet är att tillgodose allmänna intressen. När en myndighet sköter sina lagstadgade uppgifter och utövar sina lagstadgade befogenheter är det oftast fråga om att tillgodose ett allmänt intresse. Så är fallet också i situationer där myndigheter utövar offentlig makt. Vid utövning av offentlig makt kan det således också anses vara fråga om utförande av en uppgift av allmänt intresse. Däremot innebär utförandet av en uppgift av allmänt intresse inte alltid utövning av offentlig makt, utan är till sitt innehåll mer omfattande. Med beaktande av vad som anges ovan är det möjligt att betrakta det som att rätten för en myndighet att behandla personuppgifter vid utövning av offentlig makt redan nu ingår i bestämmelsen i 4 § 2 punkten i dataskyddslagen, eftersom myndighetens utövning av offentlig makt alltid är bunden till tillgodoseendet av ett allmänt intresse. Med beaktande av att det i artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen görs skillnad mellan utförande av en uppgift av allmänt intresse och myndighetsutövning, kan det i 4 § 2 punkten i dataskyddslagen behövas en uttrycklig bestämmelse om att den punkten utgör den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter också i fråga om utövning av offentlig makt.

Grundlagsutskottet har i den konstitutionella bedömningen av behandlingen av personuppgifter ansett att det också är av betydelse om syftet med behandlingen är att möjliggöra utövning av offentlig makt mot individer (se GrUU 1/2018 rd, s. 6). Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag. För lagar gäller det allmänna kravet att en lag ska vara exakt och noga avgränsad. Regleringen av befogenheter är enligt grundlagsutskottets uppfattning vanligen relevant också i förhållande till de i grundlagen inskrivna grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 51/2006 rd, s. 2/I). Således bör man också vid bedömningen av den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter beakta att när en myndighet ingriper i en persons rättssfär, ska befogenheten grunda sig på lag. Enbart genom en bestämmelse som gäller behandling av personuppgifter kan man inte reglera myndigheters befogenheter och myndigheten får inte behandla personuppgifter i större utsträckning än vad som är motiverat med hänsyn bestämmelserna om myndighetens uppgifter och befogenheter.

Grundlagsutskottet (GrUU 14/2018 rd, s. 4) har vid behandlingen av förslaget till dataskyddslag särskild velat lyfta fram behovet av reglering i de fall där personuppgifterna behandlas av en myndighet. Utskottet har hänvisat till slutbetänkandet av den arbetsgrupp som justitieministeriet tillsatte för genomförande av dataskyddsförordningen (TATTI) (Justitieministeriets betänkanden och utlåtanden 8/2018, s. 33), där det vidare hänvisas till skäl 45 i dataskyddsförordningen, enligt vilket behandling av personuppgifter som grundar sig på både artikel 6.1 c och e bör ha en grund i unionsrätten eller i en medlemsstats nationella rätt. Detta innebär att myndighetens uppgift och befogenheter ska anges på ett sådant sätt i lagstiftningen att den rättsliga grunden för och ändamålet med behandlingen av personuppgifter med fog kan härledas ur lagstiftningen med hänsyn till syftet med verksamheten. I skäl 45 i dataskyddsförordningen förtydligas det dock att förordningen inte medför något krav på en särskild lag för varje enskild behandling. Det kan räcka med en lag som grund för flera

behandlingar som bygger på en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller om behandlingen krävs för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning. Grundlagsutskottet hade inget att invända mot den slutsatsen vid behandlingen av dataskyddslagen. Det räcker att det föreskrivs om den rättsliga grunden för behandlingen i enlighet med artikel 6.3 i dataskyddsförordningen.

Enligt grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 14/2018 rd, s. 4) utgör dataskyddsförordningens detaljerade bestämmelser, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, över lag en tillräcklig rättslig grund även med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen. Korrekt tolkade och tillämpade svarar bestämmelserna i allmänna dataskyddsförordningen enligt utskottets uppfattning också den nivå på skyddet för personuppgifter som bestäms utifrån Europakonventionen. Det är därmed inte längre av konstitutionella skäl nödvändigt att speciallagstiftningen inom allmänna dataskyddsförordningens tillämpningsområde heltäckande och detaljerat föreskriver om behandling av personuppgifter. Enligt grundlagsutskottet ska skyddet för personuppgifter härfter i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen (GrUU 14/2018 rd, s. 4). Grundlagsutskottet har också ansett att vi med tanke på tydligheten bör förhålla oss restriktiva när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen medger.

Grundlagsutskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter.

Med beaktande av dataskyddsförordningen och grundlagsutskottets ovannämnda utlåtandep Praxis är det möjligt att förtydliga 4 § 2 punkten i dataskyddslagen så att paragrafen skapar en rättslig grund för behandlingen av personuppgifter också i sådana situationer där det är fråga om utövning av offentlig makt.

Behandling av personuppgifter av någon annan än en myndighet i anslutning till skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter

I fråga om 4 § 2 punkten i dataskyddslagen har också det faktum att bestämmelsen endast gäller myndigheter och inte till exempel privata aktörer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ansett utgöra en utmaning. I remissvaren till samordningsgruppens halvtidsrapport har det lyfts fram frågan om huruvida det i dataskyddslagen bör föreskrivas om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter också för andra aktörer än myndigheter när de sköter en offentlig förvaltningsuppgift där det är fråga om utförande av en uppgift av allmänt intresse. Utifrån ordalydelsen i 4 § 2 punkten i dataskyddslagen och motiveringen till den är det klart att punkten inte avser utförande av någon annan offentlig förvaltningsuppgift än en myndighetsuppgift. Frågan har bedömts med tanke på de villkor som anges i dataskyddsförordningen och grundlagens ramvillkor.

Enligt artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen är behandling av personuppgifter laglig endast om något av villkoren i punkt 1 i den artikeln uppfylls. Enligt artikel 6.1 e är behandlingen av personuppgifter laglig, om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen är en möjlig rättslig grund för behandling av personuppgifter också för privata aktörer. Enligt skäl 45 i dataskyddsförordningen förutsätter

denna rättsliga grund för behandling av personuppgifter att den rättsliga grunden och ändamålen med behandlingen av personuppgifter preciseras i lag. Dessutom är det skäl att precisera huruvida det är en myndighet eller någon annan offentligrättslig juridisk person eller privata näringsidkare som ska svara för registerföringen. När det gäller uppgifter av allmänt intresse bör den rättsliga grunden vara tydlig, exakt och förutsägbar i fråga om dess tillämpning. Dataskyddsförordningen medför inte heller i fråga om privata aktörer något krav på en speciallag för varje enskild behandling. Det räcker att man i lagstiftningen beaktar ramvillkoren i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen.

Enligt grundlagens 124 § kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Kravet på ändamålsenlighet är ett juridiskt villkor, och det måste bedömas från fall till fall huruvida kravet uppfylls varje gång en offentlig förvaltningsuppgift föreslås bli anförtrodd någon utanför myndighetsorganisationen (se till exempel GrUU 5/2014 rd, s. 3, GrUU 23/2013 rd s. 3, GrUU 10/2013 rd, s. 2/II, GrUU 6/2013 rd och GrUU 53/2010 rd). Enligt sista meningen i 124 § i grundlagen får uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt ges endast myndigheter. Syftet med den bestämmelsen är enligt förarbetena till grundlagen att begränsa överföringen av offentliga förvaltningsuppgifter utanför myndighetsmaskineriet. Genom bestämmelsens ordalydelse betonas att offentliga förvaltningsuppgifter i regel ska skötas av myndigheter och att uppgifter av detta slag endast i begränsad utsträckning kan anförtros andra än myndigheter (RP 1/1998 rd, s. 178–179).

Begreppet offentlig förvaltningsuppgift är ett juridiskt begrepp som får sitt innehåll i 124 § i grundlagen och vars innehåll i princip inte ska definieras uttömmande genom bestämmelser i vanlig lag. Begreppet offentliga förvaltningsuppgifter enligt 124 § i grundlagen används i en relativt vidsträckt bemärkelse, så att det omfattar uppgifter som hänför sig till exempel till verkställigheten av lagar samt beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner (RP 1/1998 rd, s. 179/I). I förarbetena till förvaltningslagen (434/2003) har man ansett att offentliga förvaltningsuppgifter ofta är förbundna med rätten att utöva offentlig makt, det vill säga att fatta förvaltningsbeslut, och de omfattar också berednings- och verkställighetsåtgärder som omedelbart tjänar avgörandet av ett ärende. Begreppet offentlig förvaltningsuppgift åsyftar verksamhet som sammanhänger med att något allmänt intresse tillgodoses, eller som på något annat sätt har sådana drag som är karakteristiska för ordnandet av offentlig service (RP 72/2002 rd, s. 53). Utövning av lagstiftande och dömande makt kan däremot inte hänföras till sådana förvaltningsuppgifter som avses i bestämmelsen. Bestämmelsen i 124 § i grundlagen inbegriper både överföring av uppgifter som för närvarande ska skötas av myndigheterna och överföring av nya till förvaltningen hänförliga uppgifter på andra än myndigheter (RP 1/1998 rd, s. 179/II). Även om uppgiften tidigare skötts av en privat aktör, kan den ändå betraktas som en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen (se till exempel GrUU 17/2012 rd och GrUU 57/2010 rd.) Grundlagsutskottet anser dock att det nuvarande sättet att reglera verksamheten inte helt saknar betydelse, även om uppgiftens kommersiella eller företagsekonomiska karaktär inte nödvändigtvis utgör ett absolut hinder för tillämpningen av 124 § i grundlagen. Utskottet ansåg vid sin bedömning av den reform av social- och hälsovården som lades fram 2017 att det var motiverat att inom ramen för den reform som då övervägdes bedöma de tjänster som privata tjänsteproducenter tillhandahåller som sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen (GrUU 26/2017 rd och GrUU 15/2018 rd).

Utgångspunkten med 124 § i grundlagen är att offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros andra än myndigheter endast genom lag. I en lag med bestämmelser om att anförtro förvaltningsuppgifter ska det specificeras vilka uppgifter som kan överföras till utomstående och under vilka förutsättningar. Eftersom framför allt skötseln av offentliga tjänster förutsätter att de kan ordnas smidigt och det inte i fråga om sådana uppgifter med hänsyn till syftena med

regleringen finns behov av detaljreglering i lag, ska det också vara möjligt att med stöd av lag genom föreskrifter eller beslut bestämma om överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter. Också befogenheten att överföra uppgiften ska då grunda sig på lag (RP 1/1998 rd, s. 179/II).

En offentlig förvaltningsuppgift kan anförtros en enskild endast genom lag eller med stöd av lag. Då bestäms dess innehåll i varje enskilt fall enligt den lagstiftning som gäller den uppgiften. Med tanke på att lagstiftningen ska kunna fungera väl är det dock viktigt att lagstiftaren klart anger när en viss verksamhet innebär skötsel av en offentlig förvaltningsuppgift och till vilken den innebär myndighetsutövning (RP 72/2002 rd, s. 54). Uppgiftens innehåll behöver beskrivas tillräckligt omfattande i förarbetena till lagen när det föreskrivs om överföring av uppgifter (se LaUU 10/2021 rd, s. 12–13). I en lag med bestämmelser om att anförtro förvaltningsuppgifter ska det specificeras vilka uppgifter som kan överföras till utomstående och under vilka förutsättningar. Det är till exempel inte möjligt att genom ett avtal eller myndighetsbeslut fastställa krav i fråga om allmänna verksamhetsförutsättningar, tillsynen över skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter, aktörernas behörighet och bedömning av deras tillförlitlighet samt tjänsteansvaret för dem som sköter uppgifterna. Utgångspunkten för skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift kan anses vara att aktören utifrån den lagstiftning som gäller uppgiften och förarbetena till den kan bedöma till vilka delar aktören ska sköta uppgiften.

Offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros andra än myndigheter endast om det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Genom bestämmelsen understryks betydelsen av utbildning och sakkunskap hos de personer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter samt vikten av att den offentliga tillsynen över dem är ordnad på behörigt sätt. Kraven på rättssäkerhet och god förvaltning gäller framför allt beslutsfattandet i samband med en offentlig förvaltningsuppgift. När det gäller faktiska förvaltningsuppgifter har det ansetts att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses närmast om bestämmelserna generellt sett är exakta och de personer som sköter de offentliga förvaltningsuppgifterna är lämpliga och behöriga för sin uppgift (se till exempel GrUU 24/2001 rd). Grundlagsutskottet har understrukit betydelsen av att rättssäkerheten och god förvaltningssed säkerställs genom bestämmelser när förvaltningsuppgifter förs över på andra än myndigheter (se GrUU 5/2014 rd, s. 3–4 och GrUB 10/1998 rd, s. 33/II). Detta förutsätter i regel att ärendet behandlas i enlighet med de allmänna förvaltningslagarna och att de som behandlar ärendena handlar under tjänsteansvar (se GrUU 53/2014 rd, s. 5, GrUU 5/2014 rd, s. 4, GrUU 11/2006 rd, GrUU 33/2004 rd och GrUU 46/2002 rd).

Med de allmänna förvaltningslagarna avses sådana lagar som allmänt reglerar den offentliga förvaltningens verksamhet och som alltid tillämpas på behandlingen av förvaltningsärenden och annan myndighetsverksamhet, om inte något annat föreskrivs särskilt. Som allmänna förvaltningslagar betraktas till exempel lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen), dataskyddslagen och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). De allmänna förvaltningslagarna konkretiserar de genom grundlagens bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter skyddade garantierna för god förvaltning och rättssäkerhet samt offentlighetsprincipen och de språkliga rättigheterna. De allmänna förvaltningslagarna tillämpas med stöd av sina bestämmelser om tillämpningsområde, myndighetsdefinition eller skyldigheten för en enskild att betjäna på ett visst språk också på aktörer utanför myndighetsmaskineriet när dessa sköter offentliga förvaltningsuppgifter enligt 124 § i grundlagen. Därför har grundlagsutskottet ansett att det inte är nödvändigt att med anledning av 124 § i grundlagen ta in hänvisningar av föreslagen typ till allmänna förvaltningslagar i lag (GrUU 42/2005 rd, s. 3/II). Grundlagsutskottet har dock ansett att i en situation där tillämpningen av alla allmänna förvaltningslagar på det som avses i förslaget inte är helt klar med stöd av dessa lagars egna bestämmelser, ska det i den lag som avser överföring av

förvaltningsuppgifter finnas en hänvisning till ovannämnda allmänna lagar (GrUU 20/2006 rd, s. 2/II).

Dataskyddslagen är en allmän förvaltningslag. Dataskyddslagens 4 § 2 punkt har uttryckligen begränsats till att gälla myndigheternas behandling av personuppgifter för utförande av en uppgift av allmänt intresse (RP 9/2018 rd, s. 79). Till exempel i förvaltningslagen föreskrivs det särskilt att den lagen ska tillämpas på privata aktörer när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter. På motsvarande sätt tillämpas också enligt 3 § i informationshanteringslagen, som gäller lagens tillämpningsområde, vissa bestämmelser i lagen också på enskilda personer eller sammanslutningar eller på andra offentligrättsliga samfund än myndigheter till den del de sköter offentliga förvaltningsuppgifter eller utövar offentlig makt. Offentlighetslagens tillämpningsområde vid skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter har även bedömts i betänkandet om uppdatering av offentlighetslagen (Justitieministeriets betänkanden och utlåtanden 2023:32).

Med beaktande av ovannämnda bestämmelser i dataskyddsförordningen, 124 § i grundlagen och grundlagsutskottets utlåtandepraxis i fråga om användningen av det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger, till vilken det har hänvisats ovan (se särskilt GrUU 14/2018 rd, s. 4–5), har det bedömts vara möjligt att i 4 § i dataskyddslagen eventuellt föreskriva om en rättslig grund – på motsvarande sätt som för myndigheter – också för andra än myndigheter när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter där det är fråga om utförande av en uppgift av allmänt intresse eller utövning av offentlig makt. På motsvarande sätt som i 4 § 2 punkten i dataskyddslagen, som gäller myndigheters behandling av personuppgifter, begränsas tillämpningsområdet till sådan behandling av personuppgifter som avses i artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen. De föreslagna bestämmelserna gäller således inte sådan behandling av personuppgifter som avses i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, där det är fråga om att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. De föreslagna bestämmelserna är på motsvarande sätt också bundna till nödvändighet och proportionalitet. De föreslagna bestämmelserna ger inte heller rätt att behandla känsliga personuppgifter, om vars behandling det ska föreskrivas exakt och noggrant avgränsat på det sätt som grundlagsutskottet och dataskyddsförordningen förutsätter.

Dataskyddslagens bestämmelser om behandling av uppgifter om hälsotillstånd och brottsuppgifter i försäkringsanstalternas verksamhet

I 6 § i dataskyddslagen föreskrivs det om rätten att de situationer som avses i paragrafen behandla sådana i artikel 9 i dataskyddsförordningen avsedda uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. I 1 mom. 1 punkten finns bestämmelser om behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter i försäkringsanstalternas försäkringsverksamhet, enligt vilka försäkringsanstalterna kan behandla uppgifter som erhållits i försäkringsverksamheten om en försäkrads eller ersättningssökandes hälsotillstånd, sjukdom eller funktionsnedsättning eller om vårdåtgärder som vidtagits i fråga om denne eller därmed jämförbara uppgifter. I den punkten används det handlingsutrymme som artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen medger.

I 7 § i dataskyddslagen föreskrivs det om rätten att behandla sådana personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelse som innefattar brott som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen. Enligt 7 § 1 mom. 2 punkten får sådana personuppgifter som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen behandlas för syften som anges i 6 § 1 mom. 1 punkten. I bestämmelsen ges försäkringsanstalterna således rätt att behandla också sådana personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelse som innefattar brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder som behövs för att utreda försäkringsanstaltens ansvar. Bestämmelsen grundar sig på det handlingsutrymme som artikel 10 i dataskyddsförordningen medger.

Ordalydelsen i 6 § 1 mom. 1 punkten i dataskyddslagen har inte ansetts ge försäkringsanstalterna rätt att behandla personuppgifter som rör hälsotillståndet hos en försäkringssökande eller en person för vars räkning försäkringsskydd söks. Dataombudsmannens byrå har i sin avgörandepraxis (diarienummer 7285/183/18) ansett att den personuppgiftsansvarige inte med stöd av 6 § 1 mom. 1 punkten i dataskyddslagen kan behandla uppgifter om hälsotillståndet hos en som ansöker om frivillig försäkring eller uppgifter om hälsotillståndet hos en person vars eventuella död, sjukdom eller skada är föremål för en ansökan om frivillig försäkring. Därför kan den personuppgiftsansvarige inte heller i samband med en ansökan om försäkring begära uppgifter om sådana personers hälsotillstånd av en enhet inom hälso- och sjukvården med stöd av 6 § 1 mom. 1 punkten i dataskyddslagen.

Dataombudsmannen har i detta sammanhang ägnat uppmärksamhet åt begreppen försäkrad och försäkringstagare, som det föreskrivs om i lagen om försäkringsavtal (543/1994). Enligt 2 § 1 mom. 4 punkten i lagen om försäkringsavtal avses med försäkringstagare den som har ingått försäkringsavtal med en försäkringsgivare och med försäkrad enligt 5 punkten den som är föremål för personförsäkring. Enligt förarbetena till lagen om försäkringsavtal avses vid livförsäkring den för vars dödsfall eller livsfall försäkringen har tagits. Vid olycksfallsförsäkring avses den för vars genom olycksfall förorsakade kroppsskada eller dödsfall försäkringen har tagits (RP 114/1993 rd, s. 22.) Dataombudsmannen har ägnat uppmärksamhet åt att bestämmelserna enligt 6 § 1 mom. 1 punkten i dataskyddslagen har avgränsats till att endast gälla behandling av uppgifter om den försäkrades och ersättningssökandens hälsotillstånd, sjukdom eller funktionsnedsättning, och att försäkringsavtal ännu inte har ingåtts i försäkringens ansökningsskede.

Med beaktande av den i artikel 5.1 a i dataskyddsförordningen föreskrivna princip som gäller behandlingens laglighet, korrekthet och öppenhet samt det faktum att behandlingen av journalhandlingar är förenad med ett starkt behov av respekt för patientens integritet och skydd, har dataombudsmannen i sitt avgörande ansett att behandlingen av den försäkrades och ersättningssökandens hälsouppgifter i försäkringsverksamheten inte kan utvidgas till att omfatta sådana registrerade som är försäkringssökande i ansökningsskedet. De registrerade ska kunna lita på att den exakta ordalydelsen i dataskyddslagen gäller när de ansöker om försäkring. Sådan behandling av uppgifter om hälsotillstånd, vilka hör till en särskild kategori av personuppgifter, som strider mot den ordalydelsen, överensstämmer inte med de registrerades rimliga förväntningar. På grund av det starka behovet av integritetsskydd i anslutning till journalhandlingar är det inte heller möjligt att behandla uppgifterna i strid med den exakta ordalydelsen. Dataombudsmannen har således ansett att bestämmelsen i 6 § 1 mom. 1 punkten i dataskyddslagen inte kan tillämpas på behandlingen av försäkringssökandes hälsouppgifter och att det inte är möjligt att tillämpa den för att begära hälsouppgifter från en hälso- och sjukvårdsenhet. Dataombudsmannen har dock ansett det vara möjligt att uppgifter om försäkringssökandenas hälsotillstånd kan behandlas på basis av samtycke innan försäkringsavtal ingås (TSV 8.6.2022, diarienummer 7285/183/18). Försäkringsanstalterna har sålunda för att utreda sitt ansvar kunnat behandla uppgifter om hälsotillstånd på basis av samtycke.

Med beaktande av försäkringslagstiftningen som en helhet och dess syfte samt försäkringsanstalternas behov av att behandla uppgifter om hälsotillstånd för bedömning och utredning av deras ansvar också i samband med ansökningar om försäkring, behöver 6 § 1 mom. 1 punkten i dataskyddslagen ändras så att rätten att behandla uppgifterna utvidgas till att gälla också försäkringssökanden och personer för vilkas räkning försäkringsskydd söks. Dessutom behöver det preciseras att bestämmelsen ska tillämpas på behandlingen av personuppgifter innan försäkringen beviljas, för att försäkringsanstaltens ansvar ska kunna bedömas, och efter att försäkringsavtalet ingåtts, för att försäkringsanstaltens ansvar ska kunna utredas. Motsvarande preciseringar behövs också i 7 § i dataskyddslagen, där det föreskrivs om försäkringsanstalters rätt att för att utreda sitt ansvar behandla personuppgifter som rör i artikel 10 i dataskyddsförordningen avsedda fällande domar i brottmål och lagöverträdelse som

innefattar brott. Behandling av uppgifterna i fråga kan tillåtas i en medlemsstats lagstiftning i enlighet med artikel 10 i dataskyddsförordningen.

Syftet med de föreslagna preciseringarna är inte att påverka beviljandet av försäkringar eller ingåendet av försäkringsavtal, utan att förtydliga försäkringsanstaltens rätt att i ansökningsskedet behandla uppgifter om hälsotillstånd och personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott. De föreslagna ändringarna har inte heller någon inverkan på de registrerades rättigheter, om vilka det föreskrivs i dataskyddsförordningen. Försäkringsanstalterna ska också i fortsättningen informera de registrerade i enlighet med artiklarna 13 och 14 i dataskyddsförordningen när uppgifter samlas in från den registrerade eller från någon annan. I propositionen föreslås dessutom på det sätt som förutsatts i förordningen lämpliga ytterligare skyddsåtgärder för att skydda den registrerades rättigheter.

Tillräckliga skyddsåtgärder enligt 6 och 7 § i dataskyddslagen

I 6 och 7 § i dataskyddslagen föreskrivs det om behandling av personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9.1 i dataskyddsförordningen och av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott enligt artikel 10 i den förordningen. I fråga om dessa bestämmelser är det nödvändigt att beakta både dataskyddsförordningens villkor och de konstitutionella ramvillkoren. Bestämmelserna i 6 § 1 mom. i dataskyddslagen grundar sig på det handlingsutrymme som artikel 9.2 i dataskyddsförordningen medger. Handlingsutrymmet i fråga gör det möjligt att inte tillämpa det förbud mot behandling av personuppgifter som avses i artikel 9.1, om det föreskrivs om behandlingen i unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, förutsatt att den är proportionerlig, förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehåller bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. I fråga om 6 § 1 mom. 1 punkten i dataskyddslagen ska det således säkerställas att det i lagen föreskrivs om lämpliga och särskilda åtgärder i anslutning till behandlingen av personuppgifter i fråga, det vill säga så kallade skyddsåtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Enligt artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder enligt artikel 6.1 endast utföras under kontroll av en myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. Ett fullständigt register över fällande domar i brottmål får endast föras under kontroll av en offentlig myndighet. Bestämmelserna i 7 § 1 mom. i dataskyddslagen grundar sig på det handlingsutrymme som artikel 10 medger. I fråga om behandlingen av personuppgifter i fråga ska det också ses till att det i medlemsstaternas lagstiftning föreskrivs om lämpliga skyddsåtgärder för att säkerställa den registrerades rättigheter och friheter.

Enligt grundlagsutskottet bör bestämmelserna om behandling av känsliga uppgifter fortfarande analyseras också utifrån praxis för tidigare bestämmelser på lagnivå (GrUU 14/2018 rd och GrUU 15/2018 rd). Till följd av att tillämpningen av dataskyddsförordningen har inletts och man i dess artikel 9 använder begreppet särskilda kategorier av personuppgifter, ska den nationella lagstiftningen för tydlighetens skull undvika att använda begreppet känsliga uppgifter (se även GrUU 14/2018 rd). Likväl menar grundlagsutskottet att det fortfarande är motiverat att i konstitutionellt hänseende beskriva vissa grupper av personuppgifter uttryckligen som känsliga (GrUU 15/2018 rd). Med sådana grupper avses uppsättningar av uppgifter som omfattar mer än enbart de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i dataskyddsförordningen (se till denna del också till exempel GrUU 17/2018 rd). Grundlagsutskottet har framhävt vilka hot som behandling av känsliga uppgifter kan medföra. Utskottet anser att omfattande databaser med känsliga uppgifter medför allvarliga risker för

informationssäkerheten och missbruk av uppgifter. Riskerna kan i sista hand utgöra ett hot mot personers identitet (se GrUU 15/2018 rd, även GrUU 13/2016 rd och GrUU 14/2009 rd). Även i skäl 51 i allmänna dataskyddsförordningen framhålls det att särskilda personuppgifter som avses i artikel 9 och som till sin natur är särskilt känsliga med hänsyn till grundläggande rättigheter och friheter bör åtnjuta särskilt skydd, eftersom behandling av sådana uppgifter kan innebära betydande risker för de grundläggande rättigheterna och friheterna. Grundlagsutskottet har därför särskilt påpekat att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (GrUU 14/2018 rd). Grundlagsutskottet har vidare uttryckligen ansett att bestämmelserna om behandling av uppgifter om hälsotillstånd och andra känsliga personuppgifter måste vara detaljerade och heltäckande, inom den ram som dataskyddsförordningen tillåter (GrUU 17/2018 rd).

I 6 § 2 mom. i dataskyddslagen föreskrivs det om sådana lämpliga och särskilda åtgärder som förutsätts i artikel 9.2 i dataskyddsförordningen och som den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet ska vidta när de behandlar personuppgifter i situationer som avses i 1 mom. I 6 § 2 mom. ingår det en förteckning över exempelåtgärder som de lämpliga och särskilda åtgärderna kan omfatta. Enligt förarbetena till lagen är förteckningen i fråga varken täckande eller tvingande (RP 9/2018 rd, s. 94). Den personuppgiftsansvarige får således i det första skedet avgöra vilka skyddsåtgärder som de risker som är förenade med behandlingen av personuppgifter förutsätter. I 7 § 2 mom. i dataskyddslagen finns en hänvisning till 6 § 2 mom. i den lagen. Således ska den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet vidta lämpliga och särskilda åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter också när de behandlar uppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott med stöd av 7 § 1 mom. i dataskyddslagen.

Med beaktande av ovannämnda bestämmelser i dataskyddsförordningen och grundlagsutskottets utlåtandepraxis finns det behov av att precisera bestämmelserna om skyddsåtgärder i 6 och 7 § i dataskyddslagen. I 6 § 2 mom. och 7 § 2 mom. i dataskyddslagen föreskrivs det om de skyddsåtgärder som förutsätts i artiklarna 9 och 10 i dataskyddsförordningen. Bestämmelserna om skyddsåtgärder ger dock den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet prövningsrätt när det gäller att bedöma och genomföra tillräckliga skyddsåtgärder med beaktande av de risker som behandlingen i fråga medför. Med beaktande av att sådan behandling av personuppgifter som avses i 6 § 1 mom. och 7 § 1 mom. 2 punkten i dataskyddslagen lätt kan medföra höga risker för de registrerade, är det nödvändigt att begränsa den behandling av personuppgifter som avses i paragraferna till vad som är nödvändigt, på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter. Nödvändighetskravet är en sådan skyddsåtgärd som förutsätts i artiklarna 9 och 10 i dataskyddsförordningen. Med beaktande av de höga risker som behandlingen av personuppgifter medför är det nödvändigt att noggrannare föreskriva också om vissa andra skyddsåtgärder i samband med sådan behandling som avses i 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten och 7 § 1 punkten 2 punkten i dataskyddslagen. En mer detaljerad beskrivning av de föreslagna skyddsåtgärderna ingår i specialmotiveringen för respektive förslag (se närmare avsnitt 7.1).

Certifiering och ackreditering av certifieringsorgan enligt dataskyddsförordningen

Med certifiering avses enligt den internationella standardiseringsorganisationens allmänna definition en extern och oberoende bedömning av huruvida en produkt, tjänst eller ett system uppfyller på förhand fastställda kriterier.

Artikel 42 i dataskyddsförordningen innehåller en bestämmelse om möjligheten att certifiera verksamhet som inbegriper behandling av personuppgifter för att visa att den egna verksamheten överensstämmer med bestämmelserna. Dataskyddscertifikat kan utfärdas av den behöriga tillsynsmyndigheten eller av ett sådant separat certifieringsorgan som avses i artikel

43 i dataskyddsförordningen och som har sakkunskap på lämplig nivå i fråga om dataskydd. Certifiering i fråga om dataskydd är frivillig för registeransvariga och personuppgiftsbiträden.

Enligt dataskyddsförordningen ska ett sådant certifieringsorgan som beviljar certifiering och som avses i artikel 43 vara ackrediterat. Ackreditering innebär konstaterande av kompetens. Bestämmelser om de krav som ska tillämpas vid beviljande av ackreditering finns i kapitel II i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 (nedan ackrediteringsförordningen). I ackrediteringsförordningen fastställs regler för hur ackrediteringen av organ för bedömning av överensstämmelse ska organiseras och fungera. Ackrediteringsförordningen förutsätter att varje medlemsstat utser ett nationellt ackrediteringsorgan. I Finland är Säkerhets- och kemikalieverkets ackrediteringsenhet (Ackrediteringstjänsten FINAS) nationellt ackrediteringsorgan i enlighet med 2 a § i lagen om Säkerhets- och kemikalieverket (1261/2010).

Enligt artikel 43.1 i dataskyddsförordningen ska medlemsstaterna säkerställa att dessa certifieringsorgan är ackrediterade av den tillsynsmyndighet som är behörig enligt artikel 55 eller 56 eller av ett ackrediteringsorgan som utsetts i enlighet med ackrediteringsförordningen, eller båda. Enligt 14 § 4 mom. i den gällande dataskyddslagen ackrediterar dataombudsmannen certifieringsorganet i Finland. Detta anges i det momentet som en av dataombudsmannens uppgifter.

Bestämmelser om förutsättningarna för utfärdande av ackreditering finns bland annat i artikel 43.2 och 3 i dataskyddsförordningen. Enligt artikel 43.4 i dataskyddsförordningen utfärdas ackreditering för en period på högst fem år och får förnyas på samma villkor under förutsättning att certifieringsorganet fortfarande uppfyller kraven.

Lagen om konstaterande av tillförlitligheten hos tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven (920/2005, nedan ackrediteringslagen) tillämpas på ackreditering av tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven och på därmed jämförbar bedömning av kompetens. Enligt 6 § i ackrediteringslagen ska organisationen, personalen, lednings- och kvalitetssystemen, den interna kontrollen samt produktionen av tjänster för bedömning av överensstämmelse med kraven hos det bedömningsorgan som ska ackrediteras vara ändamålsenliga med beaktande av de internationella och europeiska bedömningsgrunder som ackrediteringsenheten tillämpar. Den nationella ackrediteringsenheten svarar i enlighet med 8 § i ackrediteringslagen för uppföljningen av bedömningsorganets kompetens. Ackrediteringsenheten kan i sista hand återkalla ackrediteringen, om bedömningsorganet inte inom utsatt tid har avhjälpt sådana brister som konstaterats i fråga om förutsättningarna för ackreditering. Med stöd av artikel 43.7 i dataskyddsförordningen kan också den behöriga tillsynsmyndigheten för dataskydd återkalla en sådan ackreditering som avses i dataskyddsförordningen. I 10 § i ackrediteringslagen hänvisas det i fråga om ändringssökande till lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I samband med beredningen har det bedömts att det är mest ändamålsenligt att överföra ackrediteringen av certifieringsorganet från dataombudsmannen till FINAS. Dataombudsmannen ska dock fungera som teknisk sakkunnig vid ackrediteringen eller ge ett utlåtande i fråga om de krav som ingår i dataskyddsförordningen. Genom den föreslagna lagändringen kan man säkerställa att ackrediteringen ordnas på ett ändamålsenligt sätt, att myndigheternas resurser riktas effektivt och att certifieringsorgan som ansöker om ackreditering behandlas jämlikt.

2.4.3 Bestämmelser om tekniska gränssnitt och teknisk anslutning

I den halvtidsrapport som samordningsgruppen för totalreformen av dataskyddslagstiftningen har utarbetat konstaterades det att en del av bestämmelserna om utlämnande av uppgifter i elektronisk form är föråldrade och kan skapa oklarhet i förhållande till informationshanteringslagen. I 5 kap. i informationshanteringslagen föreskrivs det om överföring av uppgifter med hjälp av tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser. Syftet med lagen har varit att minska behovet av att i speciallagstiftning föreskriva om de sätt på vilka uppgifter av teknisk natur ska överföras.

Även om informationshanteringslagen trädde i kraft redan 2020, innehåller lagstiftningen inom justitieministeriets förvaltningsområde fortfarande föråldrade bestämmelser om utlämnande av uppgifter med hjälp av tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser, vilket kan skapa oklarhet i förhållande till annan lagstiftning som ska tillämpas på myndigheters utlämnande av uppgifter och också för sin del påverka det att tjänster ordnas på ett ändamålsenligt sätt och tillhandahållandet av offentliga tjänster. Därför föreslås det i denna proposition att de föråldrade bestämmelserna om tekniska anslutningar uppdateras i följande lagar: 1) lagen om skuldsaneringsregistret (368/2017), 2) lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret (137/2004), 3) lagen om registret över djurhållningsförbud (21/2011), 4) lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009), 5) lagen om näringsförbud (1059/1985), 6) lagen om stämningmän (505/1986), 7) stiftelselagen (487/2015), 8) föreningslagen (503/1989) och 9) straffregisterlagen (770/1993).

2.4.4 Vissa bestämmelser om behandling av personuppgifter

Lagstiftningen inom justitieministeriets förvaltningsområde uppdaterades 2020 till att motsvara dataskyddsförordningen (RP 2/2020 rd). I samband med det projektet föreslogs inga ändringar i företagsintektningslagen (634/1984). Under beredningen av denna proposition har företagsintektningslagen bedömts och det har ansetts nödvändigt att uppdatera vissa bestämmelser i den lagen i anslutning till förändret av företagsintektningsregistret, de personuppgifter som ska föras in i registret, bestämmelser som överlappar dataskyddsförordningen samt utlämnande av personuppgifter.

3 Målsättning

Syftet med de lagförslag som ingår i propositionen är att i enlighet med regeringsprogrammet genomföra de ändringar i lagstiftningen inom justitieministeriets förvaltningsområde som hänför sig till totalreformen av den nationella dataskyddslagstiftningen. Syftet med totalreformen är framför allt att främja informationsflödet och en ändamålsenlig organisering av de offentliga tjänsterna.

Syftet med propositionen är också att säkerställa att lagstiftningen inom justitieministeriets förvaltningsområde är förenlig med tillämplig dataskyddslagstiftning och annan lagstiftning. Syftet med propositionen är till denna del bland annat att upphäva eller uppdatera de bestämmelser i lagstiftningen inom förvaltningsområdet som överlappar dataskyddsbestämmelserna och informationshanteringslagen. Dessutom är det meningen att precisera speciallagstiftningen till den del det behövs på grund av EU-lagstiftningen och de konstitutionella ramvillkoren.

Syftet med propositionen är att i fråga om de förslag som gäller ackreditering av certifieringsorgan säkerställa en effektiv fördelning av myndigheternas resurser samt likabehandling av certifieringsorgan som ansöker om ackreditering.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Dataskyddslagen

I denna proposition föreslås det att dataskyddslagens bestämmelser om laglig behandling av personuppgifter (4 §), behandling av särskilda kategorier av personuppgifter (6 §) samt behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelse som innefattar brott (7 §) ändras. Det föreslås att 4 § i dataskyddslagen preciseras och utvidgas så att det i paragrafen skapas en rättslig grund för en myndighet att behandla personuppgifter inte bara för utförandet av en uppgift av allmänt intresse, utan också när behandlingen behövs och är proportionell och utgör ett led i myndighetens utövning av offentlig makt. I denna proposition föreslås det dessutom att det i den paragrafen skapas en motsvarande rättslig grund för behandling av personuppgifter också för privata aktörer när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter som har anförtrots dem genom lag eller med stöd av lag. De föreslagna ändringarna behövs för att det inte ska råda oklarhet om tillämpningsområdet för 4 § i dataskyddslagen. Genom ändringarna främjas i enlighet med målen för totalreformen också en ändamålsenlig organisering av de offentliga tjänsterna.

Det föreslås preciseringar i bestämmelserna om försäkringsanstalter i 6 och 7 § i dataskyddslagen så att dessa paragrafer ger försäkringsanstalterna rätt att för bedömning och utredning av försäkringsanstaltens ansvar behandla de uppgifter som avses i artiklarna 9.1 och 10 i dataskyddsförordningen också innan försäkringar beviljas. De föreslagna ändringarna behövs, eftersom ordalydelsen i de gällande bestämmelserna inte har ansetts möjliggöra behandling av personuppgifter innan försäkringsavtal ingås, även om behandlingen i fråga behövs för bedömning och utredning av försäkringsanstaltens ansvar. Det föreslås att det till följd av grundlagen och dataskyddsförordningen görs vissa nödvändiga preciseringar i 6 och 7 § i dataskyddslagen om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och uppgifter som rör fällande domar i brottmål. Syftet med ändringarna är att säkerställa att bestämmelserna i dataskyddslagen motsvarar de villkor som ställs i dataskyddsförordningen och av grundlagsutskottet. I propositionen föreslås framför allt att behandlingen av känsliga personuppgifter begränsas till vad som är nödvändigt och att det i dataskyddslagen föreskrivs om lämpliga och tillräckliga skyddsåtgärder.

I denna proposition föreslås det att dataskyddslagens bestämmelser om ackreditering av certifieringsorgan ändras. Det föreslås att den ackreditering av certifieringsorgan som avses i artikel 43 i dataskyddsförordningen överförs från dataombudsmannen till det nationella ackrediteringsorganet, det vill säga ackrediteringstjänsten FINAS. Enligt förslaget är dataombudsmannen eller en sakkunnig som utsetts av det nationella ackrediteringsorganet teknisk sakkunnig vid ackrediteringen. Syftet med dessa bestämmelser är att säkerställa att ackrediteringen ordnas på ett ändamålsenligt sätt, att myndigheternas resurser riktas effektivt och att certifieringsorgan som ansöker om ackreditering behandlas jämnt. I propositionen föreslås det till denna del att det nuvarande 14 § 4 mom. i dataskyddslagen upphävs och att bestämmelser om ackreditering i fortsättningen ska finnas i den nya 36 a §.

Uppdatering av bestämmelserna om tekniska gränssnitt och teknisk anslutning

I propositionen föreslås det att de föråldrade bestämmelserna om tekniska anslutningar delvis upphävs och delvis ändras i lagen om skuldsaneringsregistret, lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret, lagen om registret över djurhållningsförbud, lagen om bostadsaktiebolag, lagen om näringsförbud, lagen om stämningsmän, stiftelselagen, föreningslagen och straffregisterlagen. Genom ändringarna främjas i enlighet med målen för totalreformen informationsflödet mellan myndigheterna och säkerställs att föråldrade

bestämmelser inte skapar oklarhet i förhållande till informationshanteringslagen och således också påverkar tillhandahållandet av offentliga tjänster.

Vissa bestämmelser om behandling av personuppgifter

I propositionen föreslås det också att vissa bestämmelser om behandling av personuppgifter i företagsintektningslagen uppdateras. Syftet med dessa ändringar är att säkerställa att bestämmelserna i företagsintektningslagen är förenliga med dataskyddsförordningen och de allmänna förvaltningslagarna, såsom offentlighetslagen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för företag

De lagändringar som föreslås i propositionen när det gäller myndigheter har i regel inga sådana självständiga ekonomiska konsekvenser till följd av dataskyddskraven som inte redan har uppkommit i samband med ikraftträdandet av de allmänna bestämmelserna om behandling av personuppgifter. De föreslagna ändringarna gäller i huvudsak myndigheter, men delvis också aktörer inom den privata sektorn.

Preciseringen av dataskyddslagens bestämmelser om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter samt av personuppgifter som rör brott och fällande domar i brottmål kan ha konsekvenser också för privata aktörer. I synnerhet de ändringar som gäller försäkringsanstalters behandling av personuppgifter, såsom krav på nödvändighet och andra föreslagna säkerhetsåtgärder, kan förutsätta interna åtgärder för att förhindra behandling av personuppgifter för andra ändamål än de ursprungliga och för att säkerställa att personuppgifterna inte lagras längre än nödvändigt eller för att utarbeta särskilda förfaranderegler som säkerställer att dataskyddsförordningen och denna lag iakttas vid överföring av personuppgifter eller behandling av personuppgifter för andra ändamål. De föreslagna ändringarna kan till denna del ha små kostnadseffekter. Även andra preciseringar av bestämmelserna om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter samt av personuppgifter som rör brott och fällande domar i brottmål kan ha ringa ekonomiska konsekvenser också för den privata sidan och medföra behov av interna åtgärder genom vilka de personuppgiftsansvariga kan säkerställa att behandlingen begränsas till vad som är nödvändigt.

De föreslagna bestämmelserna om ackreditering av certifieringsorgan har inga konsekvenser för den offentliga ekonomin. De kostnader som ackrediteringsförfarandet medför för FINAS och dataombudsmannen faktureras den aktör som ansökt om ackreditering. Vid beredningen har det bedömts att det arbete som krävs för ackrediteringsförfarandet i fråga om både FINAS och dataombudsmannen kan skötas med befintliga personalresurser.

I och med den föreslagna lagändringen får Finland mekanismer för genomförande av den ackrediterings- och certifieringsverksamhet som avses i dataskyddsförordningen. Överföring av ackrediteringen i enlighet med förslaget från dataombudsmannen till FINAS innebär att organisationerna i fortsättningen kan ansöka om sådan ackreditering som förutsätts för certifieringsverksamhet enligt dataskyddsförordningen vid samma instans hos vilken de även ansöker om andra ackrediteringar och därmed jämförbara kompetensbedömningar för sin verksamhet. Flera certifieringsorgan har redan uttryckt intresse för ackreditering i fråga om dataskydd. En ackreditering som beviljas av FINAS visar att certifieringsorganet har kompetens och förmåga att genomföra en certifiering enligt dataskyddsförordningen i enlighet med kraven. Ackrediterade certifieringsorgan kan erbjuda dataskyddscertifiering till organisationer som till exempel i sin marknadsföring vill visa sin överensstämmelse med kraven i fråga om dataskydd.

Eftersom certifiering enligt dataskyddsförordningen är frivillig, kan den bedömas ge de certifierade företagen konkurrensfördelar på samma sätt som andra motsvarande certifieringar.

Den uppdatering av bestämmelserna om teknisk anslutning som föreslås i propositionen är huvudsakligen av teknisk natur, och förslagen bedöms inte ha några betydande ekonomiska eller andra samhälleliga konsekvenser. Inte heller de förslag om uppdatering av regleringen så att den överensstämmer med kraven i grundlagen och EU:s dataskyddslagstiftning har bedömts ha några betydande ekonomiska eller andra samhälleliga konsekvenser.

Konsekvenser för myndigheterna

Uppdateringen av dataskyddslagen och av lagstiftningen inom justitieministeriets förvaltningsområde kan medföra vissa mindre administrativa kostnader för myndigheterna inom förvaltningsområdet och för organisationer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter.

De ändringar som föreslås i dataskyddslagen bedöms främja en ändamålsenlig organisering av de offentliga tjänsterna och en effektiv resursfördelning. De ändringar som föreslås i 4 § i dataskyddslagen bedöms dessutom förbättra rättssäkerheten också för myndigheter och privata aktörer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter. Förslagen om ackreditering av certifieringsorgan bedöms göra fördelningen av myndigheternas resurser mer effektiv. En ny uppgift för FINAS är ackreditering av certifieringsorgan enligt dataskyddsförordningen, i vilken dataombudsmannen deltar som teknisk sakkunnig eller ger utlåtanden. FINAS är beredda på att omedelbart börja ackreditera certifieringsorgan, så fort dataombudsmannen publicerar tilläggskriterierna för ackreditering.

Uppdateringen av bestämmelserna om teknisk anslutning så att de överensstämmer med informationshanteringslagen kan medföra små administrativa kostnader för myndigheterna. De eventuella konsekvenserna minskas dock av det faktum att informationshanteringslagen trädde i kraft 2020, så myndigheterna har redan hunnit genomföra de ändringar som följde av informationshanteringslagen. Uppdateringen av företagsintektningslagen så att den överensstämmer med dataskyddsförordningen bedöms inte medföra några konsekvenser.

Samhälleliga konsekvenser

Lagförslagen i propositionen har inga självständiga samhälleliga konsekvenser som är oberoende av den allmänna dataskyddslagstiftningen. Syftet med propositionen är framför allt att förtydliga och uppdatera lagstiftningen så att den motsvarar grundlagen, dataskyddslagstiftningen och informationshanteringslagen. Dessa ändringar bedöms förbättra den registrerades rättsskydd och privata organisationers rättssäkerhet. Dessutom bedöms de främja en ändamålsenlig organisering av de offentliga tjänsterna och informationsutbytet mellan myndigheterna. De ändringar som gäller ackreditering av certifieringsorgan bedöms dessutom främja likabehandling av dem som ansöker om ackreditering.

Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna

Syftet med propositionen är att förtydliga och uppdatera dataskyddslagen så att den motsvarar kraven i grundlagen och i EU:s dataskyddslagstiftning. Till exempel de rättsliga grunderna för behandlingen av personuppgifter samt förtydligandet och uppdateringen av bestämmelserna om registerföring bedöms förbättra den registrerades möjligheter att utöva sina rättigheter enligt dataskyddsförordningen gentemot den personuppgiftsansvarige.

Med beaktande av att uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter samt personuppgifter som rör brott och fällande domar i brottmål är känsliga och av de risker och hot som behandlingen medför, bedöms preciseringen av bestämmelserna i 6 och 7 § i

dataskyddslagen stärka inte bara skyddet för de registrerades personuppgifter utan också skyddet för privatlivet. I propositionen föreslås framför allt att behandlingen av känsliga personuppgifter begränsas till vad som är nödvändigt på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter. Därtill preciseras bestämmelserna om försäkringsanstalters behandling av uppgifter om hälsotillstånd och brottsuppgifter och behandlingen förenas med strängare skyddsåtgärder än tidigare. De föreslagna ändringarna bedöms ha en positiv inverkan på skyddet för de registrerades personuppgifter.

Den lagändring som föreslås i propositionen och som gäller ackreditering av certifieringsorgan kan för sin del ha positiva konsekvenser för skyddet av personuppgifter. När de certifieringsorgan som har ackrediterats av FINAS kan börja erbjuda certifiering enligt dataskyddsförordningen, erbjuds konsumenter och organisationer nya möjligheter att välja en tjänsteleverantör som har ett dataskyddscertifikat. Certifikatet är ett officiellt bevis på att innehavaren tar skyddet av personuppgifter på allvar, eftersom certifikatet har utfärdats av ett certifieringsorgan som myndigheten har konstaterat vara kompetent. Certifieringen kan förbättra tillgodoseendet av skyddet för personuppgifter i verksamhet som bedrivs av företag som ansöker om certifiering, eftersom det för att företaget ska kunna få och behålla sin certifiering förutsätts att företaget visar överensstämmelse med kraven i fråga om dataskyddet och också vidtar behövliga korrigerande åtgärder.

Konsekvenserna för skyddet för personuppgifter av de ändringar som föreslås i propositionen bedöms också i motiveringen i avsnittet om lagstiftningsordningen (se avsnitt 9 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning).

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

De lagändringar som föreslås i propositionen baserar sig på de behov som identifierats i halvtidsrapporten om totalreformen av dataskyddslagstiftningen och i responsen till rapporten. Syftet med de föreslagna ändringarna är att i enlighet med totalreformen främja myndigheternas informationsflöde och en ändamålsenlig organisering av tjänsterna samt att säkerställa att lagstiftningen motsvarar grundlagen, EU:s dataskyddslagstiftning och de allmänna förvaltningslagarna, såsom informationshanteringslagen och offentlighetslagen. De föreslagna ändringarna är nödvändiga till denna del, och vid beredningen har inga andra alternativ för genomförandet konstaterats.

I fråga om de förslag som gäller ackreditering av certifieringsorgan förutsätter artikel 43.1 i dataskyddsförordningen att certifieringsorganen ackrediteras av antingen den nationella tillsynsmyndigheten, det nationella ackrediteringsorganet eller båda. Vid beredningen har man i första hand bedömt alternativet att bibehålla nuläget. Det är dock mer ändamålsenligt att det nationella ackrediteringsorganet FINAS sköter ackrediteringen av certifieringsorgan och att dataombudsmannen har en roll som teknisk dataskyddsexpert vid ackrediteringen. De problem som hänför sig till bibehållandet av nuläget behandlas i specialmotiveringen till den föreslagna 36 a § (se avsnitt 7.1). Att ackrediteringen ordnas på det föreslagna sättet gör det möjligt att rikta myndigheternas specialkompetens och resurser på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt än för närvarande.

För det andra har man vid beredningen bedömt ett alternativ där det nationella ackrediteringsorganet helt och hållet sköter beviljandet av ackreditering. På basis av den bedömning som gjordes vid beredningen stannade man dock inte heller för detta alternativ. Enligt det valda tillvägagångssättet är det på grund av dataombudsmannens särskilda sakkunskap och andra uppgifter som gäller ackreditering och certifiering ändamålsenligare att dataombudsmannen i ackrediteringsförfarandet i princip agerar som teknisk dataskyddsexpert

eller åtminstone kan ge utlåtanden. Således kan dataombudsmannen alltid bedöma om kraven i dataskyddsförordningen och de tilläggskriterier för ackreditering som dataombudsmannen utarbetat uppfylls i verksamheten hos den aktör som ansökt om ackreditering, vilket också tryggar likabehandlingen av de sökande.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Ackreditering av certifieringsorgan

I Sverige har man inte med stöd av artikel 43 i dataskyddsförordningen utfärdat några separata bestämmelser om den aktör som ansvarar för ackrediteringen av certifieringsorgan. Ackreditering beviljas av Swedac (Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll). I Norge har man ansett att dataskyddsmyndigheten Datatilsynet och det nationella ackrediteringsorganet Norsk akkreditering är behöriga att ackreditera certifieringsorgan med stöd av artikel 43.1 a och b i dataskyddsförordningen, som satts i kraft genom lag. Utgångspunkten är att Norsk akkreditering ansvarar för ackreditering, men de nämnda myndigheterna har ingått ett samarbetsavtal inom ramen för vilket också Datatilsynet kan besluta att utöva sin befogenhet att bevilja ackreditering. Enligt Danmarks dataskyddslag (databeskyttelsesloven, LBK nr 289 af 08/03/2024) är den danska dataskyddsmyndigheten Datatilsynet och det nationella ackrediteringsorganet DANAK behöriga att ackreditera certifieringsorgan. Ackrediteringsansökan lämnas in till DANAK, men ackreditering förutsätter också godkännande av Datatilsynet. I Estlands dataskyddslag (Isikuandmete Kaitse seadus, RT I, 04.01.2019, 11) föreskrivs det att ackrediteringen av certifieringsorgan ska skötas av den nationella tillsynsmyndigheten för dataskydd, Andmekaitse Inspeksioon. I Tyskland finns bestämmelser om ackreditering av certifieringsorgan i 39 § i den federala dataskyddslagen (BDSG). Ackreditering beviljas certifieringsorgan på grundval av det tyska ackrediteringsorganets ackreditering av den federala tillsynsmyndigheten eller en delstatlig tillsynsmyndighet med ansvar för dataskydd. I Frankrike finns bestämmelser om ackreditering av certifieringsorgan i lagen om informationsteknik, filer och friheter (Loi n° 78-17 du 6 janvier 1978 relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés). Ackreditering kan beviljas av tillsynsmyndigheten för dataskydd CNIL och det nationella ackrediteringsorganet Cofrac. I samarbetsavtalet mellan CNIL och Cofrac fastställs parternas ansvar och förfaranden i ackrediteringsprocessen. Ansökan om ackreditering ska lämnas in till Cofrac.

6 Remissvar

Utkastet till regeringens proposition publicerades den 29 augusti 2025 i den elektroniska utlåtandetjänsten där det var på remiss till och med den 9 oktober 2025. Begäran om utlåtande sändes genom utlåtandetjänsten till x instanser, varav x lämnade ett utlåtande. Utlåtande begärdes också av Ålands landskapsregering, vars utlåtande har beaktats vid den fortsatta beredningen. Begäran om utlåtande var därtill öppen för alla vilket innebär att vem som helst kunde besvara den. Sammanlagt lämnades utlåtanden av x instanser...

Remissyttranden lämnades av:

7 Specialmotivering

7.1 Dataskyddslagen

4 §. Laglig behandling av personuppgifter. Det föreslås att paragrafens struktur ändras så att paragrafen i fortsättningen innehåller två moment. Den gällande paragrafen blir det *nya 1 mom.* och paragrafens 1–4 punkt blir *1 mom. 1–4 punkten*. Till paragrafen fogas också ett *nytt 2 mom.* I den föreslagna paragrafens nya 1 mom. 1, 3 och 4 punkten föreslås inga innehållsmässiga ändringar. Det är till denna del fråga om en teknisk ändring.

Den gällande paragrafens 2 *punkt* föreslås bli preciserad så att det av den *nya 1 mom. 2 punkten* tydligt framgår hurudan myndighetsbehandling av personuppgifter punkten skapar rättslig grund för. Enligt den gällande lagen skapar punkten en i artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen avsedd rättslig grund för myndigheten att behandla personuppgifter när behandlingen behövs och är proportionell i en myndighets verksamhet för utförande av en uppgift av allmänt intresse. Syftet med bestämmelsen har varit att säkerställa att myndigheterna ska kunna behandla personuppgifter för att fullgöra också andra uppgifter än de lagstadgade skyldigheterna. Det är alltså fråga om sådan myndighetsverksamhet där rätten till behandling av personuppgifter inte direkt kan härledas från en uppgifts- och behörighetsbestämmelse som gäller myndigheten eller från eventuella mer detaljerade specialbestämmelser. Tillämpningsområdet för bestämmelsen har dock till vissa delar blivit oklart.

Enligt artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen är behandling av personuppgifter laglig när behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (motsvaras i dataskyddslagen av begreppet utövning av offentlig makt). Även om man i artikel 6.1 e gör skillnad mellan utförande av en uppgift av allmänt intresse och myndighetsutövning, går det ofta inte att göra någon faktisk skillnad mellan myndighetsutövning och utförande av en uppgift av allmänt intresse inom myndighetsverksamheten. Det allmänna målet med den offentliga förvaltningens verksamhet är att tillgodose allmänna intressen, vilket också utsträcker sig till verksamhet där myndigheterna utövar offentlig makt. Vid utövning av offentlig makt kan det de facto också anses vara fråga om utförande av en uppgift av allmänt intresse. Däremot innebär utförandet av en uppgift av allmänt intresse inte alltid utövning av offentlig makt, utan är till sitt innehåll mer omfattande. Även om man inte kategoriskt kan göra skillnad mellan utövning av offentlig makt och utförande av en uppgift av allmänt intresse, är det inte med stöd av den gällande bestämmelsen i lagen klart om bestämmelsen skapar en rättslig grund för myndigheter för behandlingen också när det är fråga om utövning av offentlig makt.

Det föreslås att 2 *punkten* i den gällande paragrafen preciseras till denna del så att det i den *nya 1 mom. 2 punkten* i förslaget föreskrivs att myndighetens rätt att behandla personuppgifter gäller både för utförande av en uppgift av allmänt intresse och för utövning av offentlig makt till den del behandlingen behövs och är proportionell. Vid sådan behandling av personuppgifter som baserar sig på utförandet av en uppgift av allmänt intresse eller utövning av offentlig makt är det vanligen fråga om situationer där myndigheten ålagts en uppgift som gäller offentlig makt eller allmänt intresse, men där det inte föreskrivits om en uttrycklig lagstadgad skyldighet för myndigheten att behandla personuppgifter för detta ändamål. I en uppgift av allmänt intresse eller utövning av offentlig makt kan det till exempel vara fråga om kommunens uppgifter att sörja för utbildning eller ordnande av biblioteks- och idrottstjänster. Såsom det konstateras i förarbetena till dataskyddslagen (RP 9/2018 rd, s. 82) kan sådana uppgifter som avses i bestämmelsen också vara myndigheternas planerings- och utredningsuppgifter. På motsvarande sätt kan också utveckling av en myndighets tjänster vara en uppgift av allmänt intresse.

Den gällande punkten förutsätter att myndighetens behandling av personuppgifter behövs och är proportionell, och till denna del föreslås ingen ändring i bestämmelsens innehåll. Myndigheten ska alltid göra en bedömning av behovet och proportionaliteten i varje enskilt fall. Kravet på bedömning från fall till fall gäller både behandling av uppgifter som gäller utförande av en uppgift av allmänt intresse och som gäller utövning av offentlig makt. Behovet och proportionaliteten i fråga om en myndighets behandling av personuppgifter samt bedömningen från fall till fall har behandlats närmare i förarbetena till dataskyddslagen (RP 9/2018 rd, s. 81–82).

Bestämmelsen medför inte rätt att behandla personuppgifter för så kallad sekundär användning, det vill säga sådan senare användning som står i strid med de ursprungliga ändamålen med behandlingen av personuppgifterna. Frågan har behandlats i förarbetena till dataskyddslagen

samt i avsnittet om bedömning av nuläget (se avsnitt 2.4.2 och RP 9/2018 rd, s. 82). Bestämmelsen medför inte heller någon rättslig grund för behandling av personuppgifter enligt artikel 9 (särskilda kategorier av personuppgifter) eller artikel 10 (personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott) i dataskyddsförordningen. Särskilda bestämmelser om behandling av uppgifterna i fråga finns i 6 och 7 § i dataskyddslagen samt i annan nationell speciallagstiftning. Bestämmelsen utgör inte heller någon rättslig grund för behandling av andra i konstitutionellt hänseende känsliga personuppgifter, om vars behandling det i enlighet med grundlagsutskottets utlåtandepraxis ska föreskrivas uttryckligen och noggrant avgränsat till vad som är nödvändigt (se GrUU 14/2018 rd, s. 5). Med i konstitutionellt hänseende känsliga personuppgifter avses utöver uppgifter enligt artiklarna 9 och 10 i dataskyddsförordningen till exempel betalkortsuppgifter, kontouppgifter och klientuppgifter inom socialvården. I propositionen föreslås inga ändringar i fråga om det som nämnts ovan.

Bestämmelsen baserar sig på det handlingsutrymme som ingår i artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen (se RP 9/2018 rd). De preciseringar och utvidgningar som föreslås i bestämmelsen innebär också användning av det handlingsutrymme som ingår i artikel 6.2 och 6.3 i förordningen. De föreslagna ändringarna bedöms förtydliga och precisera bestämmelsens tillämpningsområde och dess förhållande till artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen. De föreslagna ändringarna bedöms till denna del uppfylla de krav på allmänt intresse och på proportionalitet som ingår i artikel 6.3 i förordningen.

Det föreslås att det till paragrafen fogas *ett nytt 2 mom.*, där det föreskrivs om andra än myndigheters rätt att behandla personuppgifter när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter som har anförtratts dem genom lag eller med stöd av lag, där det är fråga om sådan behandling som avses i artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen. Enligt det föreslagna momentet gäller vad som föreskrivs i nya 1 mom. 2 punkten i paragrafen också sammanslutningar, stiftelser och enskilda personer när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter som har anförtratts dem genom lag eller med stöd av lag där det är fråga om att utföra en uppgift av allmänt intresse eller utöva offentlig makt.

Enligt förslaget är behandlingen av personuppgifter bunden till motsvarande krav som 1 mom. 2 punkten som gäller myndigheter. Enligt bestämmelsen ska myndighetens behandling av personuppgifter behövas och vara proportionell. På motsvarande sätt ska behandlingen av personuppgifter behövas och vara proportionell också när andra än myndigheter sköter offentliga förvaltningsuppgifter. Myndigheten ska alltid göra en bedömning av behovet och proportionaliteten i varje enskilt fall. Kravet på bedömning från fall till fall gäller både behandling av uppgifter som gäller utförande av en uppgift av allmänt intresse och som gäller utövning av offentlig makt. Behovet och proportionaliteten i fråga om en myndighets behandling av personuppgifter samt bedömningen från fall till fall har behandlats närmare i förarbetena till dataskyddslagen (RP 9/2018 rd, s. 81–82).

Den rättsliga grund för behandlingen som avses i 2 punkten i den gällande paragrafen gäller endast myndigheters behandling av personuppgifter. I förarbetena till dataskyddslagen (RP 9/2018 rd, s.82) konstateras det att när privaträttsliga samfund sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska antingen artikel 6.1 c (personuppgifter får behandlas för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige) eller 6.1 f (personuppgifter får behandlas för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller en tredje parts berättigade intressen) i dataskyddsförordningen tillämpas. På motsvarande sätt som i myndigheternas verksamhet och med beaktande av det relativt omfattande innehållet i begreppet offentlig förvaltningsuppgift, kan det vid skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift också vara fråga om utförande av en uppgift av allmänt intresse eller myndighetsutövning enligt artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen. Det är därför nödvändigt att i lagen föreskriva om en rättslig grund för behandling av personuppgifter för andra än myndigheter också för skötseln av sådana

förvaltningsuppgifter där det är fråga om behandling som avses i artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen.

Det finns inte någon entydig etablerad definition av offentlig förvaltningsuppgift, utan begreppet offentlig förvaltningsuppgift får sitt innehåll genom 124 § i grundlagen. I enlighet med den paragrafen används begreppet offentliga förvaltningsuppgifter i en relativt vidsträckt bemärkelse där det åsyftar verksamhet som sammanhänger med att något allmänt intresse tillgodoses eller som på något annat sätt har sådana drag som är karakteristiska för ordnandet av offentlig service. Det är viktigt att offentliga förvaltningsuppgifter grundar sig på ett offentligt uppdrag genom eller med stöd av lag. En offentlig förvaltningsuppgift kan också innebära utövning av offentlig makt. I fråga om vissa uppgifter kan en offentlig förvaltningsuppgift även i sin helhet innebära utövning av offentlig makt (se närmare i avsnittet 2.4 Bedömning av nuläget).

Dataskyddsförordningen förutsätter inte att det föreskrivs om behandling av personuppgifter för utförande av en uppgift av allmänt intresse eller utövning av offentlig makt särskilt för varje fall av behandling. Medlemsstaterna ska dock se till att det föreskrivs om behandlingen i enlighet med dataskyddsförordningen och inom ramen för det handlingsutrymme den medger. Det handlingsutrymme som hänför sig till artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen ingår i artikel 6.2 och 6.3, vilka möjliggör reglering som preciserar dataskyddsförordningen. Artikel 6.3 i förordningen förutsätter uttryckligen att grunden för behandlingen av personuppgifter enligt artikel 6.1 e ska fastställas i enlighet med en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av där det säkerställs att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller för den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. I skäl 45 i förordningen preciseras det att medlemsstaternas nationella rätt bör reglera frågan huruvida en personuppgiftsansvarig ska vara en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning ska vara en offentlig myndighet eller någon annan fysisk eller juridisk person som omfattas av offentligrättslig lagstiftning, om detta motiveras av allmänintresset.

Enligt grundlagsutskottet ska skyddet för personuppgifter härfter i första hand tillgodoses med stöd av dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen (GrUU 14/2018 rd, s. 4–5). På motsvarande sätt som i fråga om myndighetsverksamhet bedöms de nationella allmänna bestämmelserna vara tillräckliga också i situationer där någon annan än en myndighet utför en uppgift av allmänt intresse eller utövar offentlig makt.

Med beaktande av grundlagsutskottets ovan nämnda utlåtandepraxis och de specialvillkor som ställs i dataskyddsförordningen föreslås ett nytt 2 mom. i paragrafen. I det föreslagna nya momentet föreskrivs det att behandling av personuppgifter är lagenlig också när behandlingen behövs och är proportionell vid sammanslutningars, stiftelsers och enskilda personers skötsel av offentliga förvaltningsuppgifter som har anförtrotts dem genom lag eller med stöd av lag för utförande av en uppgift av allmänt intresse eller utövning offentlig makt som anförtrotts dem. Den grund för behandlingen som det föreskrivs om i det föreslagna momentet sträcker sig inte till de avsedda privata aktörernas övriga verksamhet, utan tillämpningsområdet begränsas med fog endast till sådana offentliga förvaltningsuppgifter som hänför sig till utförande av en uppgift av allmänt intresse eller utövning av offentlig makt. Syftet med den föreslagna bestämmelsen är alltså inte att skapa en rättslig grund för sådan behandling där det är fråga om iakttagande av en lagstadgad skyldighet som ålagts en sammanslutning, stiftelse eller enskild person (dvs. behandling som baserar sig på artikel 6.1 c i förordningen). Den behandling av personuppgifter som avses i momentet gäller bland annat sådan behandling som hänför sig till utvecklings-, planerings- och utredningsuppgifter som anförtrotts den privata aktören genom lag eller med stöd av lag.

Eftersom bestämmelsen förutsätter att behandlingen behövs när den privata aktören sköter en offentlig förvaltningsuppgift, möjliggör bestämmelsen endast sådan behandling av personuppgifter som är väl motiverad med avseende på de offentliga förvaltningsuppgifter som anförts trots dem genom lag eller med stöd av lag. Förutsättningen motsvarar vad som i det föreslagna nya 1 mom. 2 punkten förutsätts av en myndighet när det är fråga om behandling av personuppgifter för utförande av en uppgift av allmänt intresse eller utövning av offentlig makt. I den föreslagna punkten förutsätts det dessutom att den behandling av personuppgifter som den privata aktören utför ska vara proportionell när det gäller skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter. Detta förtydligar det att också en privat aktör, på motsvarande sätt som i fråga om myndigheter, alltid från fall till fall ska bedöma om behandlingen av personuppgifter kan anses vara proportionell med beaktande av behandlingens syften. Såsom vid all behandling av personuppgifter ska man också vid denna bedömning beakta principerna för behandling av personuppgifter enligt artikel 5 i dataskyddsförordningen, såsom principen för uppgiftsminimering enligt vilken de personuppgifter som samlas in ska vara adekvata och relevanta och behandlingen begränsad till vad som behövs för de ändamål för vilka uppgifterna behandlas. Den personuppgiftsansvarige ska också bedöma behandlingens proportionalitet i förhållande till den registrerades intressen och grundläggande fri- och rättigheter.

På motsvarande sätt som i den föreslagna nya 1 mom. 2 punkten, skapar den nya bestämmelsen ingen rätt för den privata aktören att behandla personuppgifter för sekundär användning. Enligt artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Det föreslagna nya 2 mom. skapar inte heller någon rättslig grund för behandling av personuppgifter enligt artikel 9 (särskilda kategorier av personuppgifter) eller artikel 10 (personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott) eller andra i konstitutionellt hänseende känsliga personuppgifter, om vars behandling det i enlighet med grundlagsutskottets utlåtanedpraxis bör finnas uttryckliga och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (se GrUU 14/2018 rd, s. 5).

Det föreslagna nya 2 mom. baserar sig på det handlingsutrymme som ingår i artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen. Med beaktande av att den föreslagna rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter för den som sköter offentliga förvaltningsuppgifter föreslås vara begränsad uttryckligen till sådan skötsel av en uppgift av allmänt intresse och utövning av offentlig makt som behövs och är proportionell, bedöms den föreslagna regleringen vara proportionell och förenlig med allmänt intresse på det sätt som förutsätts i artikel 6.3 i förordningen. Kravet på proportionalitet och ett mål av allmänt intresse betonas ytterligare också av att den offentliga förvaltningsuppgiften ska anföras av den privata aktören genom lag eller med stöd av lag (se avsnitt 4.2 om bedömning av nuläget).

6 §. Behandling av särskilda kategorier av personuppgifter. I paragrafen föreskrivs det om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9.1 i dataskyddsförordningen. Utgångspunkten är enligt förordningen att behandling av sådana personuppgifter är förbjuden. Behandlingen är dock tillåten om något av de krav på behandlingen som avses i artikel 6 i dataskyddsförordningen uppfylls och dessutom också någon av de särskilda grunder för behandling som anges i artikel 9.2 uppfylls.

Det föreslås att 1 mom. 1 punkten i paragrafen preciseras så att det av punkten tydligt framgår att försäkringsanstalten har rätt att behandla uppgifter om hälsotillståndet hos såväl försäkrade och försäkringssökande som hos de personer som försäkringsskydd söks för. Enligt den föreslagna punkten tillämpas artikel 9.1 i dataskyddsförordningen inte när en försäkringsanstalt behandlar uppgifter som anstalten i försäkringsverksamheten fått om hälsotillståndet, sjukdom eller funktionsnedsättning hos en försäkrad, en ersättningssökande, en försäkringssökande eller den som försäkringsskydd söks för, eller sådana uppgifter om de vårdåtgärder eller andra

därmed jämförbara åtgärder som avser personen i fråga och som är nödvändiga för att bedöma och utreda anstaltens ansvar. Med försäkringssökande avses en person som ansöker om försäkring för sig själv, men personen anses ännu inte som försäkrad innan försäkringsavtal ingås. Med en person som försäkringsskydd söks för avses en person till vars förmån avsikten är att teckna en försäkring och som ännu inte anses som försäkrad innan försäkringsavtalet ingåtts. I sådana här fall ansöker personen i fråga inte själv om försäkring, men försäkringen söks dock för sjukdom, olycksfall, död eller annan skada i fråga om den personen. En sådan situation kan till exempel vara när föräldrar ansöker om olycksfallsförsäkring för sitt barn för eventuella genom olycksfall förorsakade skador eller dödsfall. Genom propositionen skapas inte en mer omfattande rätt att behandla uppgifter om andra personers hälsotillstånd, utan försäkringsanstaltens rätt att behandla uppgifter om hälsotillstånd begränsas innan försäkring har beviljats till uppgifter om hälsotillståndet hos den försäkringssökande eller den person som försäkringsskydd söks för. Försäkringsanstalten har sålunda inte heller i fortsättningen rätt att behandla uppgifter om hälsotillståndet hos andra personer, till exempel hos en förälder som ansöker om och är förmånstagare för olycksfallsförsäkringen (det vill säga mottagaren av försäkring ersättningen), om det är fråga om en försäkring som söks för olycksfall som kan inträffa för ett barn.

Det föreslås att *1 punkten* i momentet dessutom preciseras på det sättet att rätten att behandla uppgifter som gäller hälsotillståndet begränsas till uppgifter som är nödvändiga för att bedöma och utreda försäkringsanstaltens ansvar. För närvarande har rätten att behandla uppgifter som avses i punkten begränsats till kravet att uppgifterna behövs. Den föreslagna ändringen motsvarar grundlagsutskottets utlåtandepraxis (GrUU 14/2018 rd) enligt vilken behandlingen av känsliga personuppgifter ska avgränsas till vad som är nödvändigt med tanke på användningsändamålet. Med beaktande av tolkningsoklarheterna när det gäller huruvida bestämmelsen skapar en rättslig grund för att behandla uppgifter som gäller hälsotillståndet också innan en försäkring beviljas och för bedömning av försäkringsanstaltens ansvar föreslås en precisering också i fråga om användningsändamålet. I propositionen föreslås det till denna del att *1 mom. 1 punkten* preciseras så att det i bestämmelsen utöver utredning av försäkringsanstaltens ansvar också nämns bedömning av ansvaret. Försäkringsanstalten har de facto ett nödvändigt behov att behandla i punkten avsedda uppgifter om hälsotillstånd för att bedöma sitt ansvar redan innan en försäkring beviljas. Det är nödvändigt för försäkringsanstalten att bedöma sitt ansvar också efter att försäkring tecknats för att avgöra ett försäkringsärende. Försäkringsanstalten ska när den bedömer om behandlingen av uppgifterna är nödvändig beakta både den helhet som lagen om försäkringsavtal bildar och de specialvillkor som ställs i dataskyddsförordningen.

Enligt 22 § i lagen om försäkringsavtal är den försäkringssökandes upplysningsplikt begränsad till uppgifter som kan vara av betydelse för bedömningen av försäkringsgivarens ansvar. Försäkringstagaren och den försäkrade ska dessutom under försäkringsperioden utan obefogat dröjsmål rätta upplysningar som han gett försäkringsgivaren och därefter konstaterat vara oriktiga eller bristfälliga. I förarbetena till lagen om försäkringsavtal har det precisats att försäkringstagarens upplysningsplikt endast gäller uppgifter som kan vara av betydelse för bedömningen av försäkringsgivarens ansvar. I rättslitteraturen har det konstaterats att de uppgifter som ett försäkringsbolag ska ta reda på erfarenhetsmässigt ska höra nära samman med försäkringsgivarens riskbedömning. I samma sammanhang har det konstaterats att sådana uppgifter som inte separat är av betydelse tillsammans kan bilda en betydelsefull helhet med tanke på riskbedömningen. Sålunda ska till exempel obetydliga sjukdomar uppges om det frågas om sådana, även om den uppgiftsskyldige anser att uppgifterna saknar betydelse med tanke på försäkringsgivarens ansvar. På motsvarande sätt ska man i samband med ansökan om ersättning i enlighet med 69 § i lagen om försäkringsavtal uppges uppgifter som behövs för utredning av försäkringsgivarens ansvar. När det gäller ansökan om ersättning har det i förarbetena till lagen om försäkringsavtal precisats att handlingar och uppgifter som behövs för utredning av ansvaret till exempel är sådana med hjälp av vilka det kan konstateras om ett försäkringsfall har

inträffat och hur stor skada som uppstått. Ersättningssökandenas utredningsskyldighet gäller också omständigheter som är ofördelaktiga för dem. En ersättningssökande får till exempel inte låta bli att lämna ett behövligt läkarintyg när det gäller en personförsäkring, även om försummelse av upplysningsplikten framgår av det.

Enligt artikel 5.1 c i dataskyddsförordningen ska de personuppgifter som behandlas vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (uppgiftsminimering). Den personuppgiftsansvarige ska sålunda påvisa att uppgifterna som behandlas är relevanta och behövliga i fråga om varje grupp av personuppgifter. Enligt artikel 5.1 a ska personuppgifter dessutom behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade (principen om laglighet, korrekthet och öppenhet). Enligt artikel 5.2 i förordningen ska den personuppgiftsansvarige ansvara för och kunna visa att de allmänna principer för behandling av personuppgifter som avses i artikel 5.1 efterlevs. Enligt artikel 25.2 ska den personuppgiftsansvarige dessutom genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att, i standardfallet, säkerställa att endast personuppgifter som är nödvändiga för varje specifikt ändamål med behandlingen behandlas. Den personuppgiftsansvarige ska dessutom se till att den registrerades alla rättigheter enligt dataskyddsförordningen iakttas. Enligt artikel 12.1 i dataskyddsförordningen ska den personuppgiftsansvarige vidta lämpliga åtgärder för att till den registrerade tillhandahålla all information som avser behandling i en koncis, klar och tydlig, begriplig och lätt tillgänglig form, med användning av klart och tydligt språk, i synnerhet för information som är särskilt riktad till barn. Informationen ska tillhandahållas skriftligt, eller i någon annan form, inbegripet, när så är lämpligt, i elektronisk form. Den personuppgiftsansvarige ska lämna information om behandlingen av uppgifter till den registrerade bland annat när personuppgifter samlas in direkt från den registrerade (artikel 13) och när personuppgifterna har erhållits från någon annan än den registrerade (artikel 14).

Med beaktande av den ovan nämnda regleringen i lagen om försäkringsavtal och dataskyddsförordningen samt känsligheten i fråga om de uppgifter som ska behandlas ska försäkringsanstalten behandla uppgifter om hälsotillstånd som avses i punkten endast till den del och i den omfattning som är nödvändig för att bedöma och utreda försäkringsanstaltens ansvar. Utifrån principen om uppgiftsminimering ska försäkringsanstalten bland annat i varje enskilt fall separat bedöma om de uppgifter om hälsotillståndet som avses i bestämmelsen ska samlas in endast från den registrerade själv eller om försäkringsanstalten har ett nödvändigt behov att samla in uppgifter också av andra än den registrerade för att bedöma och utreda försäkringsanstaltens ansvar. Bedömning av nödvändigheten ska göras separat innan försäkringen beviljas och efter att den beviljats.

Dataombudsmannen har i sin avgörandepraxis (TSV 8.6.2022, diarienummer 7285/183/18) fäst uppmärksamhet vid hur den personuppgiftsansvarige ska specificera och avgränsa sina begäranden om hälsouppgifter när uppgifter samlas in någon annanstans än hos den registrerade. När det bedöms vara nödvändigt att samla in uppgifter om hälsotillståndet annanstans än från den registrerade själv ska försäkringsanstalten specificera och avgränsa begäran om information att gälla ett visst ärende, ett visst fall, en viss sjukdom eller ett visst symptom som har faktisk betydelse för bedömningen av den personuppgiftsansvariges ansvar. Försäkringsanstalten ska också bedöma för vilken tidsperiod begäran om uppgifter om den registrerades hälsotillstånd från en hälso- och sjukvårdsenhet är nödvändig för bedömning och utredning av den personuppgiftsansvariges ansvar samt utifrån det avgränsa för vilken tidsperiod uppgifter om den registrerades hälsotillstånd ska begäras av hälso- och sjukvårdsenheten. Försäkringsanstalten ska kunna bevisa att den av hälso- och sjukvårdsenheten bara begär sådana uppgifter om den registrerades hälsotillstånd som är nödvändiga för en bedömning och utredning av anstaltens ansvar. När personuppgifter behandlas med stöd av den föreslagna bestämmelsen ska också den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen tillämpas på behandlingen.

Det föreslagna nödvändighetskravet i 1 mom. 1 punkten är samtidigt också en skyddsåtgärd som förutsätts i artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen. Genom nödvändighetskravet säkerställer man dessutom att den nationella regleringen står i proportion till det eftersträvade syftet på det sätt som förutsätts i dataskyddsförordningen. Enligt den gällande paragrafens 2 mom. ska försäkringsanstalter vidta lämpliga och särskilda åtgärder enligt 2 mom. för att skydda den registrerades rättigheter. Med beaktande av de risker som behandlingen medför föreslås i propositionen också andra kompletterande skyddsåtgärder, om vilka det föreskrivs i det nya 3 mom.

Paragrafens gällande 1 mom. 1 punkten (RP 9/2018 rd s. 87) och de ändringar som nu föreslås i punkten baserar sig på det handlingsutrymme som ingår i artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen. Genom de preciseringar som föreslås i propositionen säkerställer man att punkten uppfyller de krav på allmänt intresse och på proportionalitet som ingår i dataskyddsförordningen samt innehåller lämpliga och särskilda åtgärder för att skydda den registrerades grundläggande fri- och rättigheter och intressen. Enligt den gällande paragrafens 2 mom. ska försäkringsanstalter vidta lämpliga och särskilda åtgärder enligt 2 mom. för att skydda den registrerades rättigheter. Med beaktande av de risker som behandlingen medför föreslås i propositionen också andra kompletterande skyddsåtgärder, om vilka det föreskrivs i det nya 3 mom.

Det föreslås att 1 mom. 2 punkten ändras så att formuleringen i bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i dataskyddsförordningen. Bestämmelsen grundar sig på artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen, enligt vilken förbudet i artikel 9.1 inte ska tillämpas om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Bestämmelsen ska tillämpas på behandling av personuppgifter som utförs såväl av myndigheter som av privata aktörer, om det föreskrivs om behandlingen i lag eller behandlingen föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag. Det föreslås att paragrafens 1 mom. 2 punkt preciseras så att det i punkten föreskrivs att förbudet mot behandling av personuppgifter enligt artikel 9.1 i dataskyddsförordningen inte ska tillämpas om behandlingen regleras i lag eller är nödvändig för utförandet av en uppgift som gäller ett viktigt allmänt intresse och som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag.

I den gällande bestämmelsen föreskrivs det om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter i två situationer. Enligt bestämmelsen får uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter behandlas för det första i en situation där det är fråga om sådan behandling av personuppgifter som uttryckligen regleras i lag. Till denna del föreslås ingen ändring i bestämmelsen. Den gällande bestämmelsen möjliggör dessutom behandling av personuppgifter som föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag. I situationen i fråga har det inte uttryckligen och noga avgränsat föreskrivits om behandling av särskilda personuppgifter, men de lagstadgade skyldigheterna kan dock nödvändigtvis kräva behandling av särskilda personuppgifter. Syftet med de föreslagna ändringarna är att säkerställa att den personuppgiftsansvarige också i fortsättningen ska kunna behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter med stöd av bestämmelsen när behandlingen föranleds av iakttagande av en skyldighet som föreskrivs för den personuppgiftsansvarige. Med beaktande av ordalydelsen i artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen behöver det dock klargöras i bestämmelsen att det vid iakttagande av en skyldighet som föreskrivits för den personuppgiftsansvarige är fråga om utförande av en uppgift som gäller ett viktigt allmänt intresse som ålagts den personuppgiftsansvarige genom lag.

Det föreslås att 1 mom. 2 punkten dessutom preciseras så att behandlingen avgränsas till vad som är nödvändigt. Den gällande bestämmelsen har inte bundits till vad som är behövligt eller nödvändigt. Därför ger bestämmelsen den personuppgiftsansvarige relativt stor

prövningsmarginal när det gäller att bedöma i hur stor omfattning och vilka uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter den personuppgiftsansvarige får behandla.

Artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen förutsätter att behandling enligt led g är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, och att medlemsstatens nationella rätt står i proportion till det eftersträlvade syftet. Led g förutsätter vidare att lagstiftningen är förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehåller bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Enligt grundlagsutskottets utlåtandepraxis (GrUU 14/2018 rd) ska lagstiftningen om behandling av känsliga personuppgifter vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser.

Det är motiverat att binda behandlingen till vad som är nödvändigt också av den anledningen att regleringen fortfarande ska ge den personuppgiftsansvarige en prövningsmarginal för att bedöma vilka särskilda kategorier av personuppgifter det är nödvändigt att behandla och i hurdan omfattning för att utföra en uppgift som gäller ett viktigt allmänt intresse. Det föreslagna nödvändighetskravet är samtidigt också en skyddsåtgärd som förutsätts i artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen. Den personuppgiftsansvarige ska utöver den skyddsåtgärd som gäller nödvändighetskravet fortfarande iakttä också vad som i 2 mom. föreskrivs om de lämpliga och särskilda skyddsåtgärder som förutsätts i förordningen (RP 9/2918 rd).

Bestämmelserna i punkten och de ändringar som nu föreslås i den baserar sig på det handlingsutrymme som ingår i artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen. Genom de preciseringar som föreslås i punkten säkerställer man att punkten uppfyller de krav på allmänt intresse och på proportionalitet som ingår i dataskyddsförordningen och innehåller lämpliga och särskilda åtgärder för att skydda den registrerades grundläggande fri- och rättigheter och intressen.

Det föreslås att ett *nytt 3 mom.* fogas till paragrafen, där det föreskrivs om kompletterande lämpliga och särskilda skyddsåtgärder som ska tillämpas på försäkringsanstalters behandling av uppgifter om hälsotillstånd enligt 1 mom. 1 punkten. Det föreslagna nya momentet grundar sig på artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen, där det förutsätts att medlemsstaternas lagstiftning innehåller bestämmelser om lämpliga och särskilda skyddsåtgärder. De skyddsåtgärder som föreslås i det nya 3 mom. kompletterar vad som i det gällande 2 mom. föreskrivs om sådana lämpliga och särskilda skyddsåtgärder som den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet ska vidta när de behandlar personuppgifter i situationer som avses i 1 mom. Försäkringsanstalter ska sålunda också i fortsättningen vidta de skyddsåtgärder som det föreskrivs om i paragrafens 2 mom.

Enligt den första meningen i det *nya 3 mom.* ska de uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten utplånas så snart de inte längre behövs för bedömning och utredning av försäkringsanstaltens ansvar. I artikel 5.1 e i förordningen föreskrivs det om principen om lagringsminimering, enligt vilken personuppgifter inte får förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Enligt grundlagsutskottet bör bestämmelserna om behandling av känsliga uppgifter fortfarande analyseras också utifrån praxis för tidigare bestämmelser på lagnivå (GrUU 14/2018 rd och GrUU 15/2018 rd). Grundlagsutskottet har därför särskilt påpekat att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (GrUU 15/2018 rd). Grundlagsutskottet har i fråga om informationsresursen inom småbarnspedagogiken i sitt utlåtande GrUU 17/2018 rd förutsatt att bestämmelserna om behandling av uppgifter om hälsotillstånd och andra känsliga personuppgifter är detaljerade och heltäckande, inom den ram som dataskyddsförordningen tillåter. Med beaktande av försäkringsverksamhetens natur är det inte med tanke på bedömningen och utredningen av en försäkringsanstalts ansvar möjligt att föreskriva om en uttrycklig lagrings- eller raderingstid. Med beaktande av principen om lagringsminimering i dataskyddsförordningen och grundlagsutskottets utlåtandepraxis behöver

man dock föreskriva uttryckligen om radering av uppgifter och avgränsa lagringen till vad som är nödvändigt.

Enligt den andra meningen i det *nya 3 mom.* ska försäkringsanstalter dessutom informera en försäkrad, en ersättningssökande, en försäkringssökande eller den som försäkringsskydd söks för om användningen av uppgifterna, ifall avslag på en försäkringsansökan, förvägran av försäkringsersättning eller ett annat negativt beslut beror på behandlingen av uppgifter som avses i artikel 9 i förordningen. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att den registrerade känner till det, om den behandling som avses i 1 mom. 1 punkten kan ha negativa konsekvenser för den försäkrade, ersättningssökanden, försäkringssökanden eller den som försäkringsskydd söks för. När det gäller informationen till registrerade tillämpas dessutom vad som föreskrivs i artiklarna 13 och 14 i dataskyddsförordningen.

Enligt den sista meningen i det föreslagna *nya 3 mom.* får uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten inte behandlas för något annat ändamål än det som avses i punkten, om inte annat föreskrivs någon annanstans. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att den behandling som avses i 1 mom. 1 punkten avgränsas att gälla endast bedömning och utredning av försäkringsanstaltens ansvar. Om försäkringsanstalten behandlar uppgifter om hälsotillståndet som avses i 1 mom. 1 punkten för andra ändamål, är behandlingen möjlig endast om det föreskrivs om den någon annanstans i lag.

Den föreslagna bestämmelsen behövs för att säkerställa att de bestämmelser i dataskyddslagen som gäller försäkringsanstalter överensstämmer med dataskyddsförordningen, med beaktande av utöver specialvillkoren i artikel 9 i dataskyddsförordningen i synnerhet principen om ändamålsbegränsning i artikel 5.1 b i förordningen. Enligt den principen ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Den föreslagna regleringen hindrar dock inte att försäkringsanstalter kan behandla sådana uppgifter om hälsotillstånd som avses i artikel 9.1 i dataskyddsförordningen också för andra ändamål, om det har föreskrivits om sådan behandling någon annanstans i lag i enlighet med specialvillkoren i dataskyddsförordningen.

Tillsammans med den övriga försäkringslagstiftningen bedöms det nödvändighetskrav som föreslås i 1 mom. 1 punkten, den gällande paragrafens 2 mom. samt de skyddsåtgärder som föreslås i det nya 3 mom. bilda de lämpliga och särskilda skyddsåtgärder som förutsätts i artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen. Till denna del bedöms förslaget uppfylla de krav på allmänt intresse och proportionalitet som ställs i dataskyddsförordningen.

7 §. Behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott. I paragrafen föreskrivs det om behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott eller skyddsåtgärder som hänför sig till dem. Regleringen i paragrafen grundar sig på det nationella handlingsutrymme som artikel 10 i dataskyddsförordningen medger. Behandling av de uppgifter som avses i artikeln kan tillåtas enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. En sådan behandling ska ha en rättslig grund för behandlingen enligt artikel 6.1.

I den gällande paragrafen föreskrivs det om rätten att behandla uppgifter som avses i artikel 10 om behandlingen behövs för fastställande, utövande, försvar eller avgörande av rättsliga anspråk. I paragrafen föreskrivs det också om rätten att behandla de uppgifter som avses i paragrafen för syften som anges i 6 § 1 mom. 1, 2 eller 7 punkten.

Det föreslås att 1 mom. i paragrafen ändras så att hänvisningarna till 6 § 1 mom. 1, 2 och 7 punkten stryks och det till paragrafens 1 mom. fogas egna särskilda punkter för respektive fall av behandling av uppgifter. Det är till denna del fråga om en teknisk ändring.

Det föreslås att 1 mom. 2 punkten ändras så att det i punkten föreskrivs om försäkringsanstaltens rätt att behandla uppgifter som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen, om behandlingen är nödvändig när en försäkringsanstalt behandlar uppgifter som anstalten i försäkringsverksamheten fått om en försäkrad, en ersättningssökande, en försäkringssökande eller den som försäkringsskydd söks för, i syfte att bedöma och utreda försäkringsanstaltens ansvar. Det föreslås alltså att det görs motsvarande ändringar i bestämmelsen som i 6 § 1 mom. 1 punkten i lagen. I propositionen utvidgas försäkringsanstaltens rätt att behandla personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott i fråga om inte bara den försäkrade och den som söker ersättning, utan också i fråga om den som ansöker om försäkring och den för vilken försäkringsskydd söks.

På motsvarande sätt som i fråga om uppgifter om hälsotillstånd har försäkringsanstalten behov att behandla uppgifter som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen innan och efter ett försäkringsavtal ingås i syfte att bedöma och utreda anstaltens ansvar. Behovet gäller både lagstadgade och frivilliga försäkringar. När det gäller lagstadgade försäkringar gäller behovet bland annat trafikförsäkringar och arbetsolycksfalls- och yrkesförsäkringar. Till exempel i samband med behandling av ersättning för trafikskador ska försäkringsbolaget med stöd av trafikförsäkringslagen vid krockskador avgöra från vilket fordon försäkring skadorna ska betalas, dvs. vilken förarens oaktsamhet har föranlett skadan. I samband med behandling av ersättning för trafikskador får försäkringsbolaget därför uppgifter om trafikbrott. På motsvarande sätt får man i samband med behandlingen av ersättning uppgifter om brott inom också andra försäkringsgrenar. När det gäller frivilliga försäkringar kan försäkringsanstalterna behöva behandla uppgifterna i fråga bland annat för beviljande av brandförsäkringar, hemförsäkringar, företagsförsäkringar, fastighetsförsäkringar, gårdsförsäkringar, brottsförsäkringar och rättsskyddsförsäkringar eller för utredning av ersättningsfrågor som gäller dem. I fråga om frivilliga försäkringar hänför sig behovet av uppgifter enligt artikel 10 vanligen till ansökningar om ersättning, men behovet att behandla sådana uppgifter kan från fall till fall också förekomma redan när försäkring eller försäkringsskydd söks. Till exempel brottsförsäkringar har tecknats uttryckligen mot brott. Om skadan i sådana här fall föranleds av ett brott för vilket försäkringen har tecknats är det nödvändigt att behandla den information som avses i paragrafen för att bedöma och utreda försäkringsanstaltens ansvar. I fråga om skador som omfattas av en ansvarsförsäkring hänför sig behovet att behandla uppgifter enligt artikel 10 i förordningen bland annat till fall av försummelse av arbetarskyddsbestämmelser. I alla dessa situationer utgör behandlingen av uppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott en vanlig del av försäkringsbolagens ersättningsverksamhet. Uppgifter om brott samlas i varje skadefalls bakgrundsinformation, dvs. som en del av ersättningsverksamhetens register.

Det föreslås att det i bestämmelsen preciseras att behandlingen ska avgränsas till vad som är nödvändigt för bedömning och utredning av försäkringsanstaltens ansvar. Nödvändighetskravet grundar sig på grundlagsutskottets utlåtandepraxis (GrUU 14/2018 rd). Nödvändighetskravet är dessutom en sådan skyddsåtgärd som förutsätts i artikel 10 i dataskyddsförordningen. Genom nödvändighetskravet säkerställer man dessutom att den nationella regleringen står i proportion till det eftersträfvade syftet på det sätt som förutsätts i dataskyddsförordningen. Enligt den gällande paragrafens 2 mom. ska försäkringsanstalter vidta lämpliga och särskilda åtgärder enligt 2 mom. för att skydda den registrerades rättigheter. I det momentet finns en bestämmelse som hänvisar till 6 § 2 mom. i lagen. Med beaktande av de risker som behandlingen av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott medför föreslås i propositionen också andra kompletterande skyddsåtgärder, om vilka det föreskrivs i det föreslagna nya 3 mom.

Det föreslås att det till 1 mom. i paragrafen fogas *en ny 3 punkt*, enligt vilken de uppgifter som avses i paragrafen får behandlas om behandlingen regleras i lag eller är nödvändig för utförandet av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag. Bestämmelsen motsvarar

i hög grad gällande 1 mom. 2 punkten, där det finns en hänvisning till 6 § 1 mom. 2 punkten i lagen. Det föreslås dock att behandlingen enligt bestämmelsen ska bindas till nödvändighetskravet till den del det är fråga om utförande av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag. Det är motiverat att binda bestämmelsen till nödvändighetskravet framför allt av den orsaken att den behandling som avses i bestämmelsen ger den personuppgiftsansvarige en rimlig prövningsmarginal för att bedöma vilka i paragrafen avsedda uppgifter som får behandlas (och i vilken omfattning) för utförande av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag. Enligt grundlagsutskottets utlåtandepraxis är de uppgifter som avses i paragrafen till sin natur också känsliga. Den föreslagna avgränsningen till vad som är nödvändigt baserar sig sålunda också på grundlagsutskottets ovan nämnda utlåtandepraxis i fråga om behandling av känsliga personuppgifter (GrUU 14/2018 rd). Bedömningen av nödvändighetskravet förutsätter att den personuppgiftsansvarige gör en bedömning i varje enskilt fall för att försäkra sig om att de uppgifter som avses i paragrafen behandlas bara till de delar och i den omfattning som är nödvändigt i respektive enskilda behandlingssituation.

Nödvändighetskravet är samtidigt också en skyddsåtgärd som förutsätts i artikel 10 i dataskyddsförordningen och bidrar också till att säkerställa att bestämmelserna i dataskyddslagen är proportionella på det sätt som förutsätts i förordningen. Den personuppgiftsansvarige ska i fortsättningen utöver det nödvändighetskrav som föreslås i bestämmelsen också iaktta de skyddsåtgärder som det föreskrivs om i 2 mom. i paragrafen. När personuppgifter behandlas med stöd av den föreslagna bestämmelsen ska också den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen tillämpas på behandlingen.

Det föreslås att det till 1 mom. i paragrafen fogas *en ny 4 punkt*, enligt vilken uppgifter som avses i paragrafen får behandlas om behandlingen behövs för behandling av uppgifter för vetenskaplig eller historisk forskning eller för statistikföring. Bestämmelsen motsvarar den hänvisning till 6 § 1 mom. 7 punkten som ingår i 1 mom. 2 punkten i den gällande paragrafen. I bestämmelsen preciseras det dock att behandlingen ska behövas för vetenskaplig eller historisk forskning eller för statistikföring. Den föreslagna preciseringen behövs för att säkerställa att bestämmelsen motsvarar de allmänna principer för behandlingen som avses i artikel 5.1 i dataskyddsförordningen. Vid sådan behandling av personuppgifter som avses i bestämmelsen ska lämpliga och särskilda skyddsåtgärder enligt 2 mom. i paragrafen iakttagas.

Det föreslås dessutom att det till paragrafen fogas *ett nytt 3 mom.*, där det hänvisas till 6 § 3 mom. i lagen. I det föreslagna nya 6 § 3 mom. föreskrivs det om kompletterande skyddsåtgärder som gäller behandling av personuppgifter vid försäkringsanstalter. Enligt det föreslagna *nya 3 mom.* ska vad som i 6 § 3 mom. föreskrivs om åtgärder för att skydda rättigheterna för en försäkrad, en ersättningssökande, en försäkringssökande eller den som försäkringsskydd söks för, tillämpas även vid behandling av personuppgifter som avses i 1 mom. 2 punkten i denna paragraf. Försäkringsanstalten ska alltså utplåna uppgifter som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen så snart de inte längre behövs för bedömning och utredning av försäkringsanstaltens ansvar. Försäkringsanstalten ska dessutom informera en försäkrad, en ersättningssökande, en försäkringssökande eller den som försäkringsskydd söks för om användningen av uppgifterna, ifall avslag på en försäkringsansökan, förvägran av försäkringsersättning eller ett annat negativt beslut beror på behandlingen av uppgifter som avses i artikel 10 i förordningen. Enligt den föreslagna regleringen får försäkringsanstalten inte heller behandla de uppgifter som avses i punkten för något annat ändamål än det som avses i punkten, om inte annat föreskrivs någon annanstans.

Den föreslagna bestämmelsen hindrar inte att uppgifter som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen behandlas för andra ändamål, men förutsätter att det har föreskrivits någon annanstans om den behandlingen. Enligt artikel 10 i dataskyddsförordningen får personuppgifter som avses i den artikeln behandlas med stöd av artikel 6.1 i förordningen under

kontroll av myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. Till exempel i 30 kap. 3 a § i lagen om försäkringsbolag (521/2008, ändrad genom lag 257/2020) föreskrivs det om försäkringsbolags rätt att behandla uppgifter om brott och brottsmisstankar och registrera uppgifter om brott mot dess försäkringsverksamhet samt misstankar om sådana brott i ett missbruksregister som försäkringsbolaget för (se RP 87/2019 rd). Den reglering som föreslås i propositionen inverkar inte på regleringen enligt den nämnda lagen om försäkringsbolag.

De skyddsåtgärder som föreslås i det nya 3 mom. kompletterar vad som i det gällande 2 mom. föreskrivs det om sådana lämpliga och särskilda skyddsåtgärder som den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet ska vidta. Försäkringsanstalter ska sålunda i fortsättningen vidta de skyddsåtgärder som det föreskrivs om i paragrafens 2 och 3 mom.

Bestämmelserna i paragrafen och de ändringar som nu föreslås i den baserar sig på det handlingsutrymme som ingår i artikel 10 i dataskyddsförordningen. Genom de ändringar som föreslås i paragrafen säkerställer man att regleringen uppfyller de krav på allmänt intresse och på proportionalitet som ingår i dataskyddsförordningen och innehåller lämpliga och särskilda åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter och friheter. När det gäller försäkringsanstalter bedöms det i 1 mom. 2 punkten föreslagna nödvändighetskravet, den gällande paragrafens 2 mom. samt de skyddsåtgärder som föreslås i det nya 3 mom. tillsammans med den övriga försäkringslagstiftningen bilda de lämpliga och tillräckliga skyddsåtgärder som förutsätts i artikel 10 i dataskyddsförordningen. Också till övriga delar bedöms förslaget uppfylla de krav på allmänt intresse och proportionalitet som ställs i dataskyddsförordningen.

14 §. Dataombudsmannens uppgifter och befogenheter. I paragrafen föreskrivs det om dataombudsmannens uppgifter och befogenheter. Enligt 4 mom. i den gällande paragrafen ackrediterar dataombudsmannen det certifieringsorgan som avses i artikel 43 i dataskyddsförordningen. I propositionen föreslås det att det nationella ackrediteringsorganet i fortsättningen ska bevilja ackreditering av certifieringsorgan. Därför föreslås det att 4 mom. i paragrafen upphävs. Bestämmelser om ackreditering av certifieringsorgan föreslås i den nya 36 a §.

36 a §. Ackreditering av ett certifieringsorgan. En ny paragraf föreslås i dataskyddslagen, där det föreskrivs om ackreditering som utförs av det nationella ackrediteringsorganet. Enligt artikel 43.1 i dataskyddsförordningen kan medlemsstaterna föreskriva att det nationella ackrediteringsorganet som avses i ackrediteringsförordningen ackrediterar certifieringsorgan i enlighet med standarden EN-ISO/IEC 17065/2012 och med de ytterligare krav som fastställts av den behöriga tillsynsmyndigheten.

Enligt 1 mom. i den föreslagna nya paragrafen beviljas ackrediteringen i fortsättningen av det nationella ackrediteringsorganet. Enligt 2 a § 1 mom. i lagen om Säkerhets- och kemikalieverket (1261/2010) sköts de uppgifter som ansluter sig till ackrediteringssystemet av Säkerhets- och kemikalieverkets ackrediteringsenhet (Ackrediteringstjänsten FINAS) i egenskap av nationellt ackrediteringsorgan. Ackrediteringstjänsten FINAS är det nationella ackrediteringsorgan som utsetts i enlighet med ackrediteringsförordningen, varför det i momentet avsedda nationella ackrediteringsorganet entydigt hänvisar till Ackrediteringstjänsten FINAS (nedan FINAS). I och med den nya 36 a § som föreslås i dataskyddslagen föreslås det att gällande 14 § 4 mom. upphävs.

Enligt den första meningen i det föreslagna 2 mom. är dataombudsmannen teknisk sakkunnig i ackrediteringsförfarandet. Med teknisk sakkunnig avses en bedömare som deltar i ackrediteringsförfarandet och som har särskild sakkunskap inom det kompetensområde som

bedömningen gäller, i detta fall kraven i dataskyddsförordningen. Dataombudsmannens roll är att bedöma om kraven i dataskyddsförordningen uppfylls i den verksamhet som bedrivs av den som ansökt om ackreditering. Den föreslagna uppgiftsfördelningen mellan dataombudsmannen och FINAS är ändamålsenlig. Vid ackrediteringen kan man dra nytta av FINAS etablerade förfaringssätt, erfarenhet och sakkunnighet som nationellt ackrediteringsorgan. Då behöver en egen ackrediteringsenhet inte inrättas vid dataombudsmannens byrå, och sådana övergripande specialkunskaper som hänför sig till ackrediteringsförfarandet behöver inte upprätthållas där. Dataombudsmannen får koncentrera sig på sin roll som teknisk sakkunnig i fråga om dataskydd vid ackrediteringen. FINAS och dataombudsmannen avtalar skriftligen närmare om förfarandesätten och samarbetet i praktiken. Tillsammans kommer de till exempel överens om den tid som ska reserveras för utnämmandet av en teknisk sakkunnig.

Enligt förslaget ska dataombudsmannen delta som opartisk teknisk sakkunnig i ackrediteringsförfarandet och anvisar behövliga personalresurser för detta. Dataombudsmannen har fortfarande rollen som tillsynsmyndighet för dataskyddet och den föreslagna nya 36 a § begränsar inte de befogenheter som föreskrivs för dataombudsmannen i dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018).

I den andra meningen i paragrafens 2 mom. föreslås bestämmelser om det utlåtandeförfarande som tillämpas om en sakkunnig som utnämnts av FINAS är teknisk sakkunnig vid ett ackrediteringsförfarande i stället för dataombudsmannen. I ett sådant fall ska dataombudsmannen före ackrediteringen ges tillfälle att uttala sig om uppfyllandet av de kriterier som avses i artikel 43.2 och 43.3 i dataskyddsförordningen. Syftet med regleringen är att säkerställa en jämlik behandling av dem som ansöker om ackreditering också i fall där dataombudsmannen av resursorsaker inte har möjlighet att vara teknisk sakkunnig vid ackrediteringsförfarandet. Utgångspunkten är att en representant för dataombudsmannen ska delta som teknisk sakkunnig. Den föreslagna formuleringen möjliggör dock att dataombudsmannen och FINAS granskar möjligheten att i synnerhet på längre sikt överföra den tekniska bedömningen i högre utsträckning till sakkunniga som utnämns av FINAS.

Ackrediteringsorganets kravstandard ISO/IEC 17011:2017 förutsätter att ackrediteringsorganet utser en bedömningsgrupp för ackrediteringsförfarandet, där det finns en bedömningsledare och ett behövligt antal tekniska bedömare eller tekniska sakkunniga eller båda dessa. FINAS har på det sätt som standarden kräver dokumenterade förfaranden för dokumentering av kompetenskraven och prestationsbedömningen för dem som deltar i bedömnings- och ackrediteringsverksamheten. FINAS bedömningsledare är tjänstemän och handlar under tjänsteansvar. Standarden ISO/IEC 17011:2017 förutsätter dock inte att de tekniska bedömarna och tekniska sakkunniga ska vara anställda vid det nationella ackrediteringsorganet. FINAS kan alltså vid bedömningen av förutsättningarna för den ackreditering som avses i dataskyddsförordningen använda också utomstående sakkunniga som är ojäviga och har tillräcklig kompetens och tillräckliga kunskaper och färdigheter för uppgiften. FINAS fattar beslut om de sakkunnigas lämplighet och de sakkunniga förbinder sig dessutom genom avtal att iakttäcka kraven i förvaltningslagen (434/2003) samt bestämmelserna om sekretess, tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Till övriga delar tillämpas vid ackrediteringsförfarandet vad som i dataskyddsförordningen, ackrediteringsförordningen och ackrediteringslagen samt förvaltningslagen föreskrivs om förvaltningsförfarandet, förutsättningarna för ackreditering samt uppföljning, påföljder och ändringssökande som hänför sig till ackreditering.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska det nationella ackrediteringsorganet bestämma och ta ut avgifter till staten för de kostnader som föranletts av ackrediteringen. Priset på det sakkunnigarbete som krävs för behandlingen av en ackrediteringsansökan bestäms med stöd av

de vid respektive tidpunkt gällande förordningarna om Säkerhets- och kemikalieverkets och dataombudsmannens byrås avgiftsbelagda prestationer. FINAS ska till dataombudsmannen redovisa ersättningen för kostnaderna för det arbete som utförts av de tekniska sakkunniga som deltagit i ett ackrediteringsförfarande och eventuella resekostnader och andra kostnader, till exempel dagpenningar.

7.2 Lagen om bostadsaktiebolag

2 kap. Aktier

15 §. Aktiebokens offentlighet. I paragrafen föreskrivs det att var och en har rätt att ta del av aktieboken och att få kopior av aktieboken eller av en del av den.

Enligt 4 mom. i paragrafen får Lantmäteriverket till en aktieägare lämna ut uppgifter i aktieboken med hjälp av en teknisk anslutning. Det föreslås att 4 mom. upphävs som onödigt. Bestämmelser om lämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse finns i informationshanteringslagen. Dessutom föreskrivs det uttryckligen i 20 § 1 mom. i lagen om ett bostadsdatasystem (1328/2018) om Lantmäteriverkets rätt att lämna ut sådan information och om de sätt på vilka informationen får lämnas ut.

7.3 Lagen om stämningmän

4 a §. Rätt att få kontaktinformation. I paragrafen föreskrivs det att stämningmän och andra som har rätt att verkställa delgivning har rätt att få kontaktuppgifter utan kostnad och trots sekretessbestämmelserna. Det föreslås att den första meningen i 2 mom. ändras så att begreppen teknisk anslutning och datamängd ersätts. I stället används i förslaget lämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse. På motsvarande sätt ska det i den andra meningen i 2 mom. hänvisas till tekniskt gränssnitt och elektronisk förbindelse i stället för teknisk anslutning. Samtidigt ändras den tredje meningen i 2 mom. så att omnämmandet av datamängd och teknisk anslutning stryks där.

7.4 Lagen om registret över djurhållningsförbud

4 §. Utlämnande av uppgifter ur registret med hjälp av teknisk anslutning. I paragrafen föreskrivs det om utlämnande av uppgifter ur registret över djurhållningsförbud. Det föreslås att 2 mom. upphävs som obehövligt, eftersom det föreskrivs i informationshanteringslagen om utlämnande av uppgifter via tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser. Samtidigt föreslås det att paragrafens rubrik ändras genom att hänvisningen till teknisk anslutning stryks. Det föreslås att den hänvisning som i 3 mom. görs till paragrafens 2 mom. stryks, eftersom 2 mom. föreslås bli upphävt.

7.5 Lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret

9 §. Uppgifternas offentlighet och utlämnande av uppgifter. I paragrafen föreskrivs det om offentlighet i fråga om uppgifter ur konkurs- och företagssaneringsregistret och om de sätt på vilka uppgifterna får lämnas ut. Det föreslås att 2 mom. ändras så att begreppet teknisk anslutning byts ut. I stället används i förslaget lämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse.

10 §. Avgifter. I paragrafen föreskrivs det att användning och införande av uppgifter i konkurs- och företagssaneringsregistret är avgiftsfritt. Det föreslås att 2 mom. ändras så att begreppet teknisk anslutning byts ut. I stället används i förslaget lämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse.

7.6 Lagen om näringsförbud

21 §. Register. I paragrafen föreskrivs det om rättsregistercentralens skyldighet att föra ett för allmänt bruk avsett register vars syfte är att tillgodose offentligheten när det gäller näringsförbud samt efterlevnaden och kontrollen av förbuden. Det föreslås att den andra meningen i 2 mom. i paragrafen ändras så att omnämmandet av att lämna ut uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt stryks. Samtidigt föreslås det att den tredje meningen i 2 mom. stryks, eftersom allmänna bestämmelser om sätten för utlämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse ingår i informationshanteringslagen.

7.7 Lagen om skuldsaneringsregistret

8 §. Uppgifternas offentlighet och utlämnande av uppgifter. I paragrafen föreskrivs det att uppgifterna i skuldsaneringsregistret är offentliga och att var och en har rätt att få uppgifter och utdrag ur registret. Det föreslås att den första meningen i 3 mom. ändras genom att begreppet teknisk anslutning byts ut. I stället används i förslaget lämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse. Det föreslås att den andra meningen i 3 mom. ändras så att omnämmandet av teknisk anslutning stryks där.

9 §. Avgifter. I paragrafen föreskrivs det att utdrag ur skuldsaneringsregistret och användningen av skuldsaneringsregistret via det allmänna datanätet är avgiftsfria. Det föreslås att 2 mom. ändras så att begreppet teknisk anslutning byts ut. I stället används i förslaget lämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse.

7.8 Straffregisterlagen

5 §. I paragrafen föreskrivs det om utlämnande av uppgifter ur straffregistret i form av straffregisterutdrag. Det föreslås att 2 mom. ändras genom att begreppet teknisk anslutning byts ut. I stället används i förslaget lämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse.

7.9 Stiftelselagen

14 kap. Tillsyn över stiftelser

8 §. Erhållande av uppgifter från andra myndigheter. I paragrafen föreskrivs det om registermyndighetens rätt att av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag begära uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över stiftelser. I paragrafen stryks den sista meningen som innehåller en särskild bestämmelse om utlämnande av uppgifter via en teknisk anslutning. Allmänna bestämmelser om de sätt på vilka uppgifter får lämnas ut finns i informationshanteringslagen.

7.10 Föreningslagen

47 §. Föreningsregistret och personuppgiftsansvarig. I paragrafen föreskrivs det att var och en har rätt att få uppgifter, utdrag och intyg från föreningsregistret och de därtill hörande handlingarna. Det föreslås att 2 mom. i paragrafen ändras så att det i stället för till teknisk anslutning hänvisas till utlämnande av uppgifter via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse.

7.11 Företagsinteckningslagen

16 §. Handläggning av företagsinteckningar och personuppgiftsansvarig för företagsinteckningsregistret. I 1 mom. i paragrafen föreslås en teknisk ändring så att Patent- och

registerstyrelsens namn korrigeras så att det börjar med stor bokstav. Det föreslås inga ändringar i momentets innehåll.

I 2 mom. i paragrafen görs en teknisk ändring så att momentet motsvarar definitionen av "personuppgiftsansvarig" i artikel 4.7 i dataskyddsförordningen. Enligt det föreslagna momentet är Patent- och registerstyrelsen personuppgiftsansvarig för företagsintektningsregistret. Dessutom föreslås det att paragrafens *rubrik* ändras så att den motsvarar paragrafens innehåll. Det är möjligt att utfärda bestämmelser om den personuppgiftsansvarige i enlighet med det nationella handlingsutrymme som artikel 4.7 i dataskyddsförordningen medger. Den föreslagna tekniska ändringen behövs för att regleringen ska vara tydlig och med tanke på den registrerades rättsskydd.

25 §. Anteckningar i företagsintektningsregistret. I paragrafen föreskrivs det om informationsinnehållet i företagsintektningsregistret och om ett bemyndigande att utfärda förordning. I 1 mom. föreskrivs det om de uppgifter som antecknas i företagsintektningsregistret. Enligt 2 mom. kan även andra uppgifter antecknas i registret, enligt vad som stadgas genom förordning. Det föreslås inga ändringar i 1 och 2 mom.

Enligt förslaget ska ett *nytt 3 mom.* fogas till paragrafen där det föreskrivs om de personuppgifter som ska antecknas i företagsintektningsregistret. De uppgifter som antecknas i företagsintektningsregistret gäller i huvudsak näringsidkare. Uppgifterna i registret kan dock innehålla också personuppgifter, i synnerhet när det är fråga om enskilda näringsidkare som är fysiska personer som bedriver näringsverksamhet. Enligt det föreslagna nya 3 mom. antecknas i företagsintektningsregistret som personuppgifter en fysisk persons namn, personbeteckning, hemkommun och medborgarskap. Om en person inte har en finsk personbeteckning, antecknas personens födelsetid i registret. För personer bosatta utomlands antecknas i registret hemadress i stället för hemkommun.

Den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter enligt det föreslagna nya 3 mom. är artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen (rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige). Enligt 16 § i företagsintektningslagen har Patent- och registerstyrelsen i uppgift att föra ett företagsintektningsregister och göra anteckningar i registret i enlighet med 25 § i lagen. De bestämmelser som föreslås baserar sig på det nationella handlingsutrymme som artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen medger. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag utfärdas genom lag. Med beaktande av det som nämnts ovan anses det vara behövligt att det i företagsintektningslagen föreskrivs om vilka personuppgifter som ska antecknas i företagsintektningsregistret. I företagsintektningsregistret antecknas inte i artikel 9 eller 10 i dataskyddsförordningen avsedda eller andra i konstitutionellt hänseende känsliga personuppgifter.

26 §. Rättelse av felaktigt avgörande och oriktig registeranteckning. Paragrafen innehåller bestämmelser om rättelse av ett felaktigt avgörande i ett företagsintektningsärende samt av en oriktig uppgift i företagsintektningsregistret i enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003). Paragrafen utesluter inte att personuppgifter rättas med stöd av förvaltningslagen. Det föreslås att paragrafen till denna del *kompletteras* så att det av den tydligt framgår att också dataskyddsförordningen ska tillämpas på rättelse och radering av felaktiga personuppgifter. Den föreslagna informativa hänvisningen till dataskyddsförordningen behövs för att förtydliga att dataskyddsförordningen alltid är direkt tillämplig på rättelse av personuppgifter. På rättelse av andra fel tillämpas förvaltningslagen.

35 §. Uppgifter och bevis på grundval av företagsinteckningsregistret. I paragrafen föreskrivs det om uppgifter och bevis som ska lämnas på grundval av företagsinteckningsregistret. Företagsinteckningsregistret är offentligt och enligt det gällande 1 mom. har var och en rätt att få uppgifter om anteckningarna i företagsinteckningsregistret och därtill hörande handlingar.

Bestämmelserna i företagsinteckningslagen har utfärdats innan offentlighetslagen trädde i kraft, och därför har man inte i lagen beaktat offentlighetslagens bestämmelser om utlämnande av personuppgifter ur en myndighets personregister. Offentlighetslagen tillämpas dock på företagsinteckningsregistret. Enligt 16 § 3 mom. i offentlighetslagen får personuppgifter ur en myndighets personregister, om inte något annat särskilt bestäms i lag, lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. För direktmarknadsföring och för opinions- eller marknadsundersökningar får personuppgifter dock lämnas ut endast om det särskilt föreskrivs eller om den registrerade har samtyckt till detta. Syftet med de ändringar som föreslås i propositionen är att säkerställa att uppgifterna i företagsinteckningsregistret också i fortsättningen i regel är offentliga, med undantag för personbeteckningars slutled och en utomlands bosatt persons hemadress.

Det föreslås att det till 1 mom. fogas en andra mening, enligt vilken Patent- och registerstyrelsen trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i offentlighetslagen ur företagsinteckningsregistret får lämna ut uppgifter om fysiska personers namn, födelsetid, medborgarskap, hemkommun och för utomlands bosatta personer bosättningsland i form av utskrifter eller via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, eller på något annat sätt lämna ut eller göra uppgifter allmänt tillgängliga via ett elektroniskt datanät.

Paragrafens struktur föreslås bli ändrad på så sätt att *det nuvarande 2 mom. flyttas till slutet av paragrafen som ett nytt 3 mom.* Det föreslås inga ändringar i momentets innehåll. Det är till denna del fråga om en teknisk ändring.

Paragrafens 2 mom. preciserar det föreslagna 1 mom. om utlämnande av uppgifter ur företagsinteckningsregistret. Enligt den första meningen i det föreslagna 2 mom. får Patent- och registerstyrelsen lämna ut i företagsinteckningsregistret införda uppgifter om personbeteckningens slutled och en utomlands bosatt fysisk persons hemadress endast om mottagaren har en sådan grund för behandling av uppgifter som avses i 29 § i dataskyddslagen (1050/2018). Enligt den andra meningen i det föreslagna momentet får sådana uppgifter också på det sätt som föreskrivs i 1 mom. lämnas ut elektroniskt i ett krypterat eller på annat sätt skyddat format. I den sista meningen i det föreslagna momentet föreskrivs det om en ytterligare förutsättning enligt vilken den som begär uppgifterna ska Patent- och registerstyrelsen en redogörelse för att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

De ändringar som föreslås i paragrafen motsvarar den reviderade handelsregisterlagen (564/2023), där det i 2 § föreskrivs om handelsregistrets offentlighet och utlämnande av uppgifter.

Till den del det i förslaget är fråga om utlämnande av personuppgifter och sätten för utlämnandet är det i de föreslagna ändringarna fråga om det nationella handlingsutrymme som ingår i artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen. Den rättsliga grunden för behandlingen är artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Syftet med de föreslagna ändringarna är att klargöra hur personuppgifter får lämnas ut ur företagsinteckningsregistret och att klargöra företagsinteckningslagens förhållande till offentlighetslagen. Till denna del bedöms förslagen vara proportionella och förenliga med det allmänna intresset på det sätt som förutsätts i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen.

8 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 september 2026.

9 Förhållande till andra propositioner

Propositionen har samband med justitieministeriets pågående lagstiftningsprojekt för en justering av lagen om bostadsaktiebolag (OM119:00/2023). I det projektet är syftet att utvärdera 2 kap. 15 § om aktiebokens offentlighet i lagen om bostadsaktiebolag.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Skydd för personuppgifter och användning av handlingsutrymmet enligt dataskyddsförordningen

De föreslagna lagändringarna är av betydelse med tanke på det skydd för personuppgifter och för privatlivet som garanteras i 10 § i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagsutskottet har av hävd ansett det vara viktigt med tanke på skyddet för personuppgifter att reglera åtminstone registreringens syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål, inbegripet rätten att lämna ut uppgifterna, och bevaringstiden för uppgifterna i personregister samt den registrerades rättsskydd (GrUU 25/1998 rd). Det har dessutom krävts att regleringen av dessa omständigheter på lagnivå ska vara heltäckande och detaljerad.

Skyddet enligt 10 § i grundlagen kompletteras av skyddet för privatlivet enligt artikel 8 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) samt av respekten för privatlivet enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och av skyddet av personuppgifter enligt artikel 8 i samma stadga. Enligt artikel 52.1 i stadgan ska varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter. I artikel 52.3 i stadgan föreskrivs att i den mån som stadgan omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europakonventionen ska de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. EU-domstolens domar bestämmer det centrala innehållet i skyddet för privatlivet och personuppgifter i dessa avseenden. Dessutom har artikel 8 i Europakonventionen i Europadomstolens rättspraxis ansetts täcka även skyddet för personuppgifter.

Grundlagsutskottet har konstaterat att dataskyddsförordningen är en EU-rättsakt som till alla delar är förpliktande och direkt tillämplig lagstiftning i samtliga medlemsstater. Enligt Europeiska unionens domstols etablerade rättspraxis har unionslagstiftningen företräde framför nationell rätt i överensstämmelse med de villkor som fastställts i denna rättspraxis (GrUU 1/2018 rd). Grundlagsutskottet har också konstaterat att det inte ingår i dess konstitutionella uppdrag att bedöma den nationella genomförandelagstiftningen med avseende på den materiella EU-rätten (se till exempel GrUU 31/2017 rd, s. 4). Utskottet har emellertid kommenterat förhållandet mellan unionslagstiftningen och den nationella lagstiftningen. Enligt utskottets tolkningspraxis är det viktigt att det, i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan, tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se GrUU 25/2005 rd). Utskottet har därför framhållit att det i regeringens propositioner finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med

hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2, GrUU 44/2016 rd, s. 4).

Enligt grundlagsutskottet ska tyngdpunkten i en konstitutionell bedömning av skyddet för personuppgifter ligga på en innehållslig analys av bestämmelserna om skyddet och behandlingen av personuppgifter. Det relevanta i en konstitutionell analys av användningen av det nationella handlingsutrymmet är dels de innehållsliga krav som ställs av skyddet för privatlivet och personuppgifter, dels relationen mellan skyddet för övriga informationsrelaterade grundläggande fri- och rättigheter och skyddet för privatlivet och personuppgifter. Dessutom finns det konstitutionella frågor relaterade exempelvis till garantierna för rättssäkerhet och god förvaltning, som kräver nationell lagstiftning (se GrUU 14/2018 rd, s. 7). Grundlagsutskottet understryker vidare att skyddet för privatlivet och personuppgifter inte har företräde framför andra grundläggande fri- och rättigheter (se GrUU 14/2018 rd, s. 8). Bedömningen går ut på att samordna och avväga två eller flera bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna (se till exempel GrUU 54/2014 rd, s. 2/II, GrUU 10/2014 rd, s. 4/II). Utskottet har särskilt lyft fram balansen mellan handlingars offentlighet och skyddet för personuppgifter (GrUU 22/2008 rd, s. 4).

Grundlagsutskottet har i ett utlåtande om lagstiftning som kompletterar dataskyddsförordningen sett det som motiverat att justera sin tidigare ståndpunkt i fråga om lagstiftningen om skyddet för personuppgifter på vissa punkter. Utskottet anser att dataskyddsförordningens detaljerade bestämmelser, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, överlag utgör en tillräcklig rättslig grund även med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen. Korrekt tolkade och tillämpade motsvarar bestämmelserna i dataskyddsförordningen enligt utskottets uppfattning också den nivå på skyddet för personuppgifter som bestäms utifrån Europakonventionen. Det är därmed inte längre av konstitutionella skäl nödvändigt att speciallagstiftningen inom dataskyddsförordningens tillämpningsområde heltäckande och detaljerat föreskriver om behandling av personuppgifter. Enligt grundlagsutskottet ska skyddet för personuppgifter härfter i första hand tillgodoses med stöd av dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen (GrUU 14/2018 rd, s. 4).

Grundlagsutskottet anser också att vi med tanke på tydligheten bör förhålla oss restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Enligt grundlagsutskottet är det dock klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter. (GrUU 14/2018 rd, s. 5)

Grundlagsutskottet har däremot också påpekat att bestämmelserna om behandling av personuppgifter är tungrodda och komplicerade (se till exempel GrUU 31/2017 rd, s. 4, och GrUU 71/2014 rd, s. 3). Utskottet vill därför påminna om att kraven på räckvidd för, exakthet hos och noggrann avgränsning av bestämmelser om skyddet för personuppgifter till vissa delar kan uppfyllas genom en allmän nationell lag utanför tillämpningsområdet för dataskyddsförordningen (se även GrUU 14/2018 rd, s. 6–7, GrUU 31/2017 rd, s. 3–4, GrUU 5/2017 rd, s. 9, GrUU 38/2016 rd, s. 3–4). Även i samband med behandlingen av dataskyddslagen avseende brottmål påpekade grundlagsutskottet att det i princip inte ingår i dess konstitutionella uppdrag att bedöma den nationella genomförandelagstiftningen med avseende på den materiella EU-rätten (se till exempel GrUU 31/2017 rd, s. 4). Men utskottet lägger fortfarande vikt vid att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det

nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se till exempel GrUU 1/2018 rd, GrUU 25/2005 rd). Utskottet har framhållit att det i regeringens propositioner finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 1/2018 rd, s. 3, GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2, GrUU 44/2016 rd, s. 4). Grundlagsutskottet har ytterligare preciserat sina riktlinjer inom tillämpningsområdet för dataskyddslagen avseende brottmål och bland annat uppmärksammat behovet av bestämmelser som preciserar den allmänna lagen (GrUU 51/2018 rd och GrUU 52/2018 rd).

I de lagförslag som ingår i propositionen har man beaktat de specialvillkor som grundlagen och dataskyddslagstiftningen ställer samt det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Särskild uppmärksamhet har fästs vid särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9.1 i dataskyddsförordningen och behandlingen av uppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelse som innefattar brott enligt artikel 10 förordningen, och regleringens exakthet och noggranna avgränsning har bedömts i förhållande till dataskyddsförordningen och de konstitutionella villkoren. I och med de föreslagna preciseringarna bedöms lagförslagen uppfylla de krav som följer av 10 § i grundlagen, i enlighet med grundlagsutskottets justerade tolkning och vad som föreskrivs i dataskyddsförordningen

En noggrannare redogörelse för användningen av det nationella handlingsutrymmet finns ovan i avsnittet om bedömning av nuläget samt i specialmotiveringen till lagförslagen (se avsnitten 2.4.1 och 7.1).

Känsliga personuppgifter

Grundlagsutskottet har bedömt behandlingen av känsliga uppgifter med utgångspunkt i att inskränkningar i skyddet för privatlivet i det aktuella lagstiftningssammanhanget ska bedömas utifrån de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna (se GrUU 42/2016 rd, s. 2–3 och de hänvisningar till andra utlåtanden som finns där). Det har varit av betydelse att grundlagsutskottets etablerade praxis har varit att lagstiftarens handlingsutrymme vid utfärdandet av bestämmelser om behandling av personuppgifter i synnerhet begränsas av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i skyddet för privatlivet som tryggas i samma moment i 10 § i grundlagen. Lagstiftaren ska tillgodose denna rätt på ett sätt som kan anses godtagbart med tanke på systemet med de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet. Utskottet har därför ansett att tillåtande av behandling av särskilt känsliga uppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter som hör till privatlivet (GrUU 37/2013 rd, s.2/II), vilket har inneburit att till exempel inrättandet av register med sådana uppgifter måste bedömas mot villkoren för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna, i synnerhet lagstiftningens acceptabilitet och proportionalitet (GrUU 29/2016 rd s. 4–5, och till exempel GrUU 21/2012 rd, GrUU 47/2010 rd och GrUU 14/2009 rd). Utskottet har i sin bedömning av omfattningen, exaktheten och innehållet i bestämmelserna om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretess fäst vikt vid huruvida de uppgifter som lämnas ut är känsliga uppgifter (se till exempel GrUU 38/2016 rd, s. 2).

Grundlagsutskottet har lyft fram riskerna med behandlingen av känsliga uppgifter. Utskottet anser att omfattande databaser med känsliga uppgifter medför allvarliga risker för informationssäkerheten och missbruk av uppgifter. Riskerna kan i sista hand utgöra ett hot mot personers identitet (GrUU 13/2016 rd, s. 4, GrUU 14/2009 rd, s. 3/I). Även enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning ska personuppgifter som till sin natur är särskilt känsliga med hänsyn till grundläggande rättigheter och friheter åtnjuta särskilt skydd, eftersom behandling av sådana uppgifter kan innebära betydande risker för de grundläggande fri- och rättigheterna. Utskottet har av denna orsak särskilt påpekat att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser

om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (se till exempel GrUU 3/2017 rd). En sådan avgränsning har i utskottets senare praxis ansetts vara en fråga som har betydelse för lagstiftningsordningen (se till exempel GrUU 15/2018 rd, s. 40).

Även om begreppet känsliga uppgifter för tydlighetens skull ska undvikas i den nationella lagstiftningen till följd av att dataskyddsförordningen har börjat tillämpas och begreppet särskilda kategorier av personuppgifter används i artikel 9 i förordningen (se även GrUU 14/2018 rd), menar grundlagsutskottet att det fortfarande är motiverat att i konstitutionellt hänseende beskriva vissa grupper av personuppgifter uttryckligen som känsliga (GrUU 15/2018 rd). Med sådana avses en mängd uppgifter som omfattar mer än enbart särskilda kategorier av personuppgifter och personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelse som innefattar brott enligt dataskyddsförordningen. Enligt utskottet berör tillåtelse att behandla känsliga uppgifter själva kärnan i skyddet för personuppgifter som hör till privatlivet (se till exempel GrUU 37/2013 rd). Behandlingen av sådana uppgifter kan leda till ett accentuerat behov att skydda personuppgifter från missbruk (se också GrUU 33/2016, s. 4). Grundlagsutskottet har uttryckligen konstaterat att uppgifter om en persons hälsotillstånd eller sjukdom och uppgifter om en påföljd för brott är sådana här känsliga uppgifter och fäst särskild uppmärksamhet vid att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter om brott och hälsouppgifter bara om det är nödvändigt (se GrUU 3/2017 rd; se också GrUU 17/2018 rd).

I propositionen föreslås det att dataskyddslagens bestämmelser om personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter samt personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelse som innefattar brott ska preciseras så att de motsvarar de krav som följer av 10 § i grundlagen, i enlighet med det som grundlagsutskottet i sin utlåtandepraxis har bedömt i fråga om de kraven. Det föreslås också preciseringar som ska motsvara kraven i artikel 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, i enlighet med hur de kraven preciseras i dataskyddsförordningen. Enligt skäl 51 i dataskyddsförordningen bör personuppgifter som till sin natur är särskilt känsliga med hänsyn till grundläggande rättigheter och friheter åtnjuta särskilt skydd, eftersom behandling av sådana uppgifter kan innebära betydande risker för de grundläggande rättigheterna och friheterna. I artiklarna 9 och 10 i förordningen föreskrivs det om särskilda villkor för behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelse som innefattar brott.

Enligt grundlagsutskottet är det skäl att genom exakta och noggrant avgränsade bestämmelser ytterligare begränsa behandlingen av känsliga uppgifter till vad som är nödvändigt, och utskottet har ansett att frågan har betydelse för lagstiftningsordningen. Till denna del har man i de ändringar som föreslås i 6 och 7 § i dataskyddslagen framför allt strävat efter att säkerställa att behandlingen av de känsliga personuppgifter som det föreskrivs om i paragrafen begränsas till vad som är nödvändigt med tanke på ändamålet med behandlingen. Kravet på nödvändighet har ansetts behövligt också för att säkerställa att regleringen är proportionell på det sätt som förutsätts i dataskyddsförordningen och att den på det sätt som förutsätts i dataskyddsförordningen innehåller bestämmelser om lämpliga och tillräckliga skyddsåtgärder för att skydda den registrerades rättigheter och friheter. Utöver den skyddsåtgärd som gäller nödvändighetskravet föreslås i 6 och 7 § i dataskyddslagen till vissa delar också andra mer detaljerade skyddsåtgärder som gäller behandlingen. De preciseringar som föreslås i 6 och 7 § i dataskyddslagen anses som en helhet tillsammans med de nuvarande bestämmelserna om skyddsåtgärder i dataskyddslagen uppfylla de krav som följer av 10 § i grundlagen.

De förslagna ändringarnas förhållande till grundlagen och dataskyddsförordningen har klargjorts och bedömts närmare i avsnittet om bedömning av nuläget och i specialmotiveringen till lagförslagen (se avsnitten 2.4.2 och 7.1).

Behandling av personuppgifter av någon annan än en myndighet vid skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter

Enligt grundlagens 124 § kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Begreppet offentliga förvaltningsuppgifter används i grundlagen i en relativt vidsträckt bemärkelse, så att det omfattar uppgifter som hänför sig exempelvis till verkställigheten av lagar samt beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner. Utövning av lagstiftande och dömande makt kan däremot inte hänföras till sådana förvaltningsuppgifter som avses i bestämmelsen. Bestämmelsen i 124 § i grundlagen inbegriper både överföring av uppgifter som för närvarande ankommer på myndigheterna och överföring av nya till förvaltningen hänförliga uppgifter på andra än myndigheter (GrUU 26/2017 rd, s. 48–49, RP 1/1998 rd, s. 179).

I propositionen föreslås det inte att offentliga förvaltningsuppgifter ska överföras på andra än myndigheter. I propositionen föreslås det dock att det i 4 § i dataskyddslagen ska föreskrivas om rättslig grund för andra än myndigheter att behandla personuppgifter när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter som anförtrots dem i lag eller med stöd av lag där det är fråga om utförande av en uppgift av allmänt intresse eller utövning av offentlig makt enligt artikel 6.1 i dataskyddsförordningen. I propositionen har det till denna del gjorts en bedömning med avseende på kraven i grundlagen och dataskyddsförordningen.

Offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros andra än myndigheter endast om det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Detta förutsätter bland annat att de allmänna förvaltningslagarna följs vid behandlingen av ärendet och att de som behandlar ärendena handlar under tjänsteansvar. Dataskyddslagen är en allmän förvaltningslag. Dataskyddslagens 4 § 2 punkt har uttryckligen begränsats till att gälla myndigheternas behandling av personuppgifter för utförande av en uppgift av allmänt intresse (RP 9/2018 rd, s. 79). Artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen är en möjlig rättslig grund för behandling av personuppgifter också för privata aktörer. Dataskyddsförordningen medför inte något krav på en speciallag för varje enskild behandling. Dataskyddsförordningen medför inte heller i fråga om privata aktörer något krav på en speciallag för varje enskild behandling. Det räcker att man i lagstiftningen beaktar villkoren i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen. Grundlagsutskottet har ansett att skyddet för personuppgifter i fortsättningen i första hand bör tillgodoses med stöd av dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen (GrUU 14/2018 rd, s. 4). Enligt utskottet är det i regel tillräckligt att bestämmelserna om skydd för och behandling av personuppgifter är harmoniserade med dataskyddsförordningen och också gör det möjligt att i fråga om myndighetsverksamhet lagstifta betydligt mer generellt om skydd för och behandling av personuppgifter jämfört med vår nuvarande nationella regleringsmodell.

I 4 § i dataskyddslagen föreslås till denna del bestämmelser om en rättslig grund för också andra än myndigheter när de sköter en offentlig förvaltningsuppgift där det är fråga om utförande av en uppgift av allmänt intresse eller utövning av offentlig makt. På motsvarande sätt som i 4 § 2 punkten i dataskyddslagen, som gäller myndigheters behandling av personuppgifter, föreslås det att tillämpningsområdet begränsas till sådan behandling som avses i artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen. De föreslagna bestämmelserna gäller sålunda inte sådan behandling av personuppgifter som avses i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, där det är fråga om att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. De föreslagna bestämmelserna är på motsvarande sätt också bundna till nödvändighet och proportionalitet. De föreslagna bestämmelserna ger inte heller rätt att behandla känsliga personuppgifter, om vars

behandling det ska föreskrivas exakt och noggrant avgränsat på det sätt som grundlagsutskottet och dataskyddsförordningen förutsätter.

I avsnitt 2.4.2 och i specialmotiveringen till dataskyddslagen (avsnitt 7.1) redogörs det närmare för behandling av personuppgifter som görs av andra än myndigheter när de sköter en offentlig förvaltningsuppgift.

Enligt regeringens bedömning kan propositionen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av dataskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i dataskyddslagen (1050/2018) 14 § 4 mom.,
ändras 4 § 2 punkten, 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten och 7 § 1 mom. 2 punkten, av dem 7 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1225/2023, samt
fogas till 4 § ett nytt 2 mom., till 6 § ett nytt 3 mom., till 7 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1225/2023, en ny 3 och 4 punkt, till 7 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 36 a §, som följer:

4 §

Laglig behandling av personuppgifter

Personuppgifter får behandlas i enlighet med artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, om

2) behandlingen behövs och är proportionell för utförandet av en myndighets uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetens utövning av offentlig makt,

Vad som föreskrivs i 1 mom. 2 punkten gäller också sammanslutningar, stiftelser och enskilda personer när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter som har anförtratts dem genom lag eller med stöd av lag.

6 §

Behandling av särskilda kategorier av personuppgifter

Artikel 9.1 i dataskyddsförordningen tillämpas inte

1) när en försäkringsanstalt behandlar uppgifter som anstalten i försäkringsverksamheten fått om hälsotillståndet, sjukdom eller funktionsnedsättning hos en försäkrad, en ersättningssökande, en försäkringssökande eller den som försäkringsskydd söks för, eller sådana uppgifter om de vårdåtgärder eller andra därmed jämförbara åtgärder som avser personen i fråga och som är nödvändiga för att bedöma och utreda anstaltens ansvar,

2) på sådan behandling av uppgifter som regleras i lag eller som är nödvändig för utförandet av en uppgift som gäller ett viktigt allmänt intresse och som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag,

De uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten ska utplånas så snart de inte längre behövs för bedömning och utredning av försäkringsanstaltens ansvar. En person som avses i den punkten ska informeras om användningen av uppgifterna ifall avslag på en försäkringsansökan, förvägran av försäkringsersättning eller ett annat negativt beslut beror på behandlingen av de uppgifter som avses i punkten. Uppgifterna får inte behandlas för något annat ändamål än det som avses i punkten, om inte annat föreskrivs någon annanstans.

7 §

Behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott

Personuppgifter som rör i artikel 10 i dataskyddsförordningen avsedda fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder får behandlas om

2) behandlingen är nödvändig när en försäkringsanstalt behandlar uppgifter som anstalten i försäkringsverksamheten fått om en försäkrad, en ersättningssökande, en försäkringssökande eller den som försäkringsskydd söks för i syfte att utreda anstaltens ansvar,

3) behandlingen regleras i lag eller är nödvändig för utförandet av en uppgift som gäller ett viktigt allmänt intresse och som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag, eller

4) behandlingen behövs för behandling av uppgifter för vetenskaplig eller historisk forskning eller för statistikföring.

Vad som i 6 § 3 mom. föreskrivs om åtgärder för att skydda rättigheterna för en försäkrad, en ersättningssökande, en försäkringssökande eller den som försäkringsskydd söks för, tillämpas även vid behandling av personuppgifter som avses i 1 mom. 2 punkten i denna paragraf.

36 a §

Ackreditering av ett certifieringsorgan

Det nationella ackrediteringsorganet ackrediterar certifieringsorgan som avses i artikel 43 i dataskyddsförordningen.

Dataombudsmannen eller en sakkunnig som utsetts av det nationella ackrediteringsorganet är teknisk sakkunnig vid ackrediteringen. Om en sakkunnig som utsetts av det nationella ackrediteringsorganet är teknisk sakkunnig ska dataombudsmannen innan ackrediteringen beviljas ges tillfälle att uttala sig om uppfyllandet av de kriterier som avses i artikel 43.2 och 43.3 i dataskyddsförordningen.

Säkerhets- och kemikalieverket bestämmer och tar ut avgifter till staten för ackrediterings- och bedömningstjänster som utförts med stöd av denna paragraf. Dataombudsmannens byrå har rätt att få ersättning av Säkerhets- och kemikalieverket för utförandet av uppgifter enligt denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om upphävande av 2 kap. 15 § 4 mom. i lagen om bostadsaktiebolag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 2 kap. 15 § 4 mom. i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009), sådant det lyder i lag 1330/2018.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 4 a § i lagen om stämningsmän

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stämningsmän (505/1986) 4 a § 2 mom., sådant det lyder i lag 690/2016, som följer:

4 a §

Rätt att få kontaktinformation

De uppgifter som avses i 1 mom. kan lämnas via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse. Av statens medel kan ersättning betalas för de kostnader som upprättandet och underhållet av det tekniska gränssnittet eller den elektroniska förbindelsen medför. Uppgiftsmottagaren har inte rätt att lämna uppgifterna vidare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om registret över djurhållningsförbud

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om registret över djurhållningsförbud (21/2011) 4 § 2 mom.,
och
ändras rubriken för 4 § samt 4 § 3 mom. som följer:

4 §

Utlämnande av uppgifter ur registret

Uppgifterna till de myndigheter som avses i 1 mom. överlämnas avgiftsfritt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 9 och 10 § i lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret (137/2004) 9 § 2 mom. och 10 § 2 mom., sådana de lyder i lag 367/2017, som följer:

9 §

Uppgifternas offentlighet och utlämnande av uppgifter

Trots det som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får uppgifter ur registret lämnas ut via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse eller som annat massutlämnande för ett godtagbart ändamål.

10 §

Avgifter

Bestämmelser om de avgifter som tas ut till staten för uppgifter som lämnas ut ur konkurs- och företagssaneringsregistret via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse eller som annat massutlämnande finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 21 § i lagen om näringsförbud

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om näringsförbud (1059/1985) 21 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1107/2006, som följer:

21 §

Register

Trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har var och en rätt att få uppgifter om gällande näringsförbud i registret även i form av kopior och utskrifter. Rättsregistercentralen får lämna ut uppgifter till domstolar och andra myndigheter som behöver uppgifter för skötseln av sina lagstadgade uppgifter, till sammanslutningar som bedriver kreditupplysningsverksamhet samt till kredit- och finansinstitut och andra sammanslutningar som i sin verksamhet kontinuerligt behöver uppgifterna för bedömning av avtalsparterers tillförlitlighet eller något annat jämförbart ändamål som är godtagbart.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 8 och 9 § i lagen om skuldsaneringsregistret

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om skuldsaneringsregistret (368/2017) 8 § 3 mom. samt 9 § 2 mom. som följer:

8 §

Uppgifternas offentlighet och utlämnande av uppgifter

Trots det som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får uppgifter ur registret lämnas ut via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse eller som annat massutlämnande till domstolar för uppgifter som gäller skuldsanering, till utsködningsmyndigheter, skattemyndigheter, polismyndigheter och andra myndigheter för uppgifter som gäller indrivning och verkställighet samt till dem som bedriver kreditupplysningsverksamhet för förande av kreditupplysningsregister. Uppgifter får också lämnas ut till den som behöver uppgifterna för att bevilja och bevaka krediter.

9 §

Avgifter

Bestämmelser om de avgifter som tas ut till staten för uppgifter som lämnas ut ur skuldsaneringsregistret via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse eller som annat massutlämnande finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 5 § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 5 § 2 mom., sådant det lyder i lag 215/2012, som följer:

5 §

Rättsregistercentralen kan lämna de myndigheter som nämns i 4 och 4 a § uppgifter ur straffregistret även i maskinläsbar form eller via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse för sådana ändamål som anges i dessa paragrafer, om detta med beaktande av behovet av att använda uppgifterna och behövliga skyddsåtgärder är motiverat. Den uppgift som avses i 2 § 5 mom. får lämnas ut endast till en åklagare eller en förundersökningsmyndighet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 14 kap. 8 § i stiftelselagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i stiftelselagen (487/2015) 14 kap. 8 § som följer:

14 kap.

Tillsyn över stiftelser

8 §

Erhållande av uppgifter från andra myndigheter

Registermyndigheten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållandet av uppgifter rätt att av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag, på begäran få sådana uppgifter om en stiftelse och om dem som ingår i stiftelsens i 1 kap. 8 § avsedda närståendekrets som är nödvändiga med avseende på den tillsyn över stiftelser som det föreskrivs om i detta kapitel.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 47 § i föreningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i föreningslagen (503/1989) 47 § 2 mom., sådant det lyder i lag 462/2017, som följer:

47 §

Föreningsregistret och personuppgiftsansvarig

Var och en har rätt att få uppgifter, utdrag och intyg från föreningsregistret och de därtill hörande handlingarna. Trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får Patent- och registerstyrelsen lämna ut uppgifter om fysiska personers namn, födelsetid, hemkommun och medborgarskap i form av utskrifter eller via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse eller på något annat sätt i elektronisk form eller göra dem allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av företagsinteckningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i företagsinteckningslagen (634/1984) rubriken för 16 § samt 16 § 1 och 2 mom., 26 § och 35 § 1 mom., av dem 26 § sådan den lyder i lag 1031/2003, fogas till 25 §, sådan den lyder i lag 1157/2013, ett nytt 3 mom. och till 35 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

16 §

*Handläggning av företagsinteckningar och personuppgiftsansvarig för
företagsinteckningsregistret*

Företagsinteckningar handläggs av Patent- och registerstyrelsen (*registermyndigheten*).
Personuppgiftsansvarig för företagsinteckningsregistret är Patent- och registerstyrelsen.

25 §

Anteckningar i företagsinteckningsregistret

I företagsinteckningsregistret antecknas som personuppgifter en fysisk persons namn, personbeteckning, hemkommun och medborgarskap. Om en person inte har en finsk personbeteckning, antecknas personens födelsetid i registret. För personer bosatta utomlands antecknas i registret hemadress i stället för hemkommun.

26 §

Rättelse av felaktigt avgörande och oriktig registeranteckning

På rättelse av ett felaktigt avgörande i ett företagsinteckningsärende samt av en oriktig uppgift i företagsinteckningsregistret tillämpas förvaltningslagen (434/2003). På rättelse och radering av felaktiga personuppgifter tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

35 §

Uppgifter och bevis på grundval av företagsinteckningsregistret

Var och en har rätt att få uppgifter, utdrag och intyg om anteckningar i företagsinteckningsregistret. Trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan offentlighetslagen, får Patent- och registerstyrelsen lämna ut uppgifter om fysiska personers namn, födelsetid, medborgarskap, hemkommun och för utomlands bosatta personer bosättningsland i form av utskrifter eller via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, eller på något annat sätt lämna ut eller göra uppgifter allmänt tillgängliga via ett elektroniskt datanät.

Patent- och registerstyrelsen får lämna ut i företagsinteckningsregistret införda uppgifter om personbeteckningens slutled och en utomlands bosatt fysisk persons hemadress endast om mottagaren har en sådan grund för behandling av uppgifter som avses i 29 § i dataskyddslagen (1050/2018). Sådana uppgifter får också på det sätt som föreskrivs i 1 mom. lämnas ut elektroniskt i ett krypterat eller på annat sätt skyddat format. En förutsättning är dessutom att den som begär uppgifterna lämnar registermyndigheten en redogörelse för att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20

Statsminister

Petteri Orpo

Justitieminister Leena Meri

1.

Lag

om ändring av dataskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i dataskyddslagen (1050/2018) 14 § 4 mom.,
ändras 4 § 2 punkten, 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten och 7 § 1 mom. 2 punkten, av dem 7 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1225/2023, samt
fogas till 4 § ett nytt 2 mom., till 6 § ett nytt 3 mom., till 7 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1225/2023, en ny 3 och 4 punkt, till 7 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 36 a §, som följer:

Gällande lydelse

4 §

Laglig behandling av personuppgifter

Personuppgifter får behandlas i enlighet med artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, om

2) behandlingen behövs och är proportionell i en myndighets verksamhet för utförande av en uppgift av allmänt intresse,

(nytt 2 mom.)

6 §

Behandling av särskilda kategorier av personuppgifter

Artikel 9.1 i dataskyddsförordningen tillämpas inte

1) när en försäkringsanstalt behandlar uppgifter som anstalten i försäkringsverksamheten fått om en försäkrads eller ersättningsökandes hälsotillstånd, sjukdom eller funktionsnedsättning eller sådana uppgifter om de vårdåtgärder eller andra därmed jämförbara åtgärder som avser den försäkrade och som behövs för att utreda anstaltens ansvar,

2) på sådan behandling av uppgifter som regleras i lag eller som föranleds av en uppgift

Föreslagen lydelse

4 §

Laglig behandling av personuppgifter

Personuppgifter får behandlas i enlighet med artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, om

2) behandlingen behövs och är proportionell för utförandet av en myndighets uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetens utövning av offentlig makt,

Vad som föreskrivs i 1 mom. 2 punkten gäller också sammanslutningar, stiftelser och enskilda personer när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter som har anförtratts dem genom lag eller med stöd av lag.

6 §

Behandling av särskilda kategorier av personuppgifter

Artikel 9.1 i dataskyddsförordningen tillämpas inte

1) när en försäkringsanstalt behandlar uppgifter som anstalten i försäkringsverksamheten fått om hälsotillståndet, sjukdom eller funktionsnedsättning hos en försäkrad, en ersättningsökande, en försäkringssökande eller den som försäkringsskydd söks för, eller sådana uppgifter om de vårdåtgärder eller andra därmed jämförbara åtgärder som avser personen i fråga och som är nödvändiga för att bedöma och utreda anstaltens ansvar,

Gällande lydelse

som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag,

(nytt 3 mom.)

7 §

Behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott

Personuppgifter som rör i artikel 10 i dataskyddsförordningen avsedda fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder får behandlas om

2) uppgifterna behandlas för syften som anges i 6 § 1 mom. 1, 2 eller 7 punkten.

(nytt 3 mom.)

Föreslagen lydelse

2) på sådan behandling av uppgifter som regleras i lag eller som är nödvändig för utförandet av en uppgift som gäller ett viktigt allmänt intresse och som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag,

De uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten ska utplånas så snart de inte längre behövs för bedömning och utredning av försäkringsanstaltens ansvar. En person som avses i den punkten ska informeras om användningen av uppgifterna ifall avslag på en försäkringsansökan, förvägran av försäkringsersättning eller ett annat negativt beslut beror på behandlingen av de uppgifter som avses i punkten. Uppgifterna får inte behandlas för något annat ändamål än det som avses i punkten, om inte annat föreskrivs någon annanstans.

7 §

Behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott

Personuppgifter som rör i artikel 10 i dataskyddsförordningen avsedda fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder får behandlas om

2) behandlingen är nödvändig när en försäkringsanstalt behandlar uppgifter som anstalten i försäkringsverksamheten fått om en försäkrad, en ersättningssökande, en försäkringssökande eller den som försäkringsskydd söks för i syfte att utreda anstaltens ansvar,

3) behandlingen regleras i lag eller är nödvändig för utförandet av en uppgift som gäller ett viktigt allmänt intresse och som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag, eller

4) behandlingen behövs för behandling av uppgifter för vetenskaplig eller historisk forskning eller för statistikföring.

Vad som i 6 § 3 mom. föreskrivs om åtgärder för att skydda rättigheterna för en försäkrad, en ersättningssökande, en försäkringssökande eller den som försäkringsskydd söks för, tillämpas även vid behandling av personuppgifter som avses i 1 mom. 2 punkten i denna paragraf.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Dataombudsmannens uppgifter och befogenheter

Dataombudsmannen ackrediterar det certifieringsorgan som avses i artikel 43 i dataskyddsförordningen.

(upphävs)

(ny)

36 a §

Ackreditering av ett certifieringsorgan

Det nationella ackrediteringsorganet ackrediterar certifieringsorgan som avses i artikel 43 i dataskyddsförordningen.

Dataombudsmannen eller en sakkunnig som utsetts av det nationella ackrediteringsorganet är teknisk sakkunnig vid ackrediteringen. Om en sakkunnig som utsetts av det nationella ackrediteringsorganet är teknisk sakkunnig ska dataombudsmannen innan ackrediteringen beviljas ges tillfälle att uttala sig om uppfyllandet av de kriterier som avses i artikel 43.2 och 43.3 i dataskyddsförordningen.

Säkerhets- och kemikalieverket bestämmer och tar ut avgifter till staten för ackrediterings- och bedömningstjänster som utförts med stöd av denna paragraf. Dataombudsmannens byrå har rätt att få ersättning av Säkerhets- och kemikalieverket för utförandet av uppgifter enligt denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om upphävande av 2 kap. 15 § 4 mom. i lagen om bostadsaktiebolag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Genom denna lag upphävs 2 kap. 15 § 4 mom. i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009), sådant det lyder i lag 1330/2018.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 4 a § i lagen om stämningsmän

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stämningsmän (505/1986) 4 a § 2 mom., sådant det lyder i lag 690/2016,
som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

4 a §

Rätt att få kontaktinformation

Rätt att få kontaktinformation

De uppgifter som avses i 1 mom. kan lämnas via *teknisk anslutning eller som en data-mängd*. Av statens medel kan ersättning betalas för de kostnader som upprättandet och underhållet av *den tekniska anslutningen* medför. Uppgiftsmottagaren har inte rätt att lämna vidare *de uppgifter som fåtts som en data-mängd eller via teknisk anslutning*.

De uppgifter som avses i 1 mom. kan lämnas via *ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse*. Av statens medel kan ersättning betalas för de kostnader som upprättandet och underhållet av *det tekniska gränssnittet eller den elektroniska förbindelsen* medför. Uppgiftsmottagaren har inte rätt att lämna uppgifterna vidare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om registret över djurhållningsförbud

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om registret över djurhållningsförbud (21/2011) 4 § 2 mom.,
och
ändras rubriken för 4 § samt 4 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

4 §

Utlämnande av uppgifter ur registret med
hjälp av teknisk anslutning.

De uppgifter som avses i 1 mom. kan utlämnas också med hjälp av teknisk anslutning.
Uppgifterna till de myndigheter som avses i 1 och 2 mom. överlämnas avgiftsfritt.

Föreslagen lydelse

4 §

Utlämnande av uppgifter ur registret

(2 mom. upphävs)

Uppgifterna till de myndigheter som avses i 1 mom. överlämnas avgiftsfritt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 9 och 10 § i lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret (137/2004) 9 § 2 mom. och 10 § 2 mom., sådana de lyder i lag 367/2017, som följer:

Gällande lydelse

9 §

Uppgifternas offentlighet och utlämnande av
uppgifter

Trots det som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får uppgifter ur registret

Föreslagen lydelse

9 §

Uppgifternas offentlighet och utlämnande av
uppgifter

Trots det som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får uppgifter ur registret

Gällande lydelse

lämnas ut via *en teknisk anslutning* eller som annat massutlämnande för ett godtagbart ändamål.

10 §

Avgifter

Bestämmelser om de avgifter som tas ut till staten för uppgifter som lämnas ut ur konkurs- och företagssaneringsregistret via *en teknisk anslutning* eller som annat massutlämnande finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Föreslagen lydelse

lämnas ut via *ett tekniskt gränssnitt* eller *en elektronisk förbindelse* eller som annat massutlämnande för ett godtagbart ändamål.

10 §

Avgifter

Bestämmelser om de avgifter som tas ut till staten för uppgifter som lämnas ut ur konkurs- och företagssaneringsregistret via *ett tekniskt gränssnitt* eller *en elektronisk förbindelse* eller som annat massutlämnande finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 21 § i lagen om näringsförbud

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om näringsförbud (1059/1985) 21 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1107/2006, som följer:

Gällande lydelse

21 §

Register

Trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har var och en rätt att få uppgifter om gällande näringsförbud i registret även i form av kopior och utskrifter. Rättsregistercentralen får lämna ut uppgifter *med hjälp av en teknisk anslutning* eller *annars*

Föreslagen lydelse

21 §

Register

Trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har var och en rätt att få uppgifter om gällande näringsförbud i registret även i form av kopior och utskrifter. Rättsregistercentralen får lämna ut uppgifter till domstolar och andra myndigheter som

Gällande lydelse

elektroniskt till domstolar och andra myndigheter som behöver uppgifter för skötseln av sina lagstadgade uppgifter, till sammanslutningar som bedriver kreditupplysningsverksamhet samt till kredit- och finansinstitut och andra sammanslutningar som i sin verksamhet kontinuerligt behöver uppgifterna för bedömning av avtalsparters tillförlitlighet eller något annat jämförbart ändamål som är godtagbart. *Innan en teknisk anslutning öppnas ska mottagaren ge den personuppgiftsansvarige en utredning om skyddet av uppgifterna.*

Föreslagen lydelse

behöver uppgifter för skötseln av sina lagstadgade uppgifter, till sammanslutningar som bedriver kreditupplysningsverksamhet samt till kredit- och finansinstitut och andra sammanslutningar som i sin verksamhet kontinuerligt behöver uppgifterna för bedömning av avtalsparters tillförlitlighet eller något annat jämförbart ändamål som är godtagbart.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 8 och 9 § i lagen om skuldsaneringsregistret

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skuldsaneringsregistret (368/2017) 8 § 3 mom. samt 9 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

8 §

Uppgifternas offentlighet och utlämnande av uppgifter

Trots det som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får uppgifter ur registret lämnas ut via *en teknisk anslutning* eller som annat massutlämnande till domstolar för uppgifter som gäller skuldsanering, till utskökningsmyndigheter, skattemyndigheter, polismyndigheter och andra myndigheter för uppgifter som gäller indrivning och verkställighet samt till dem som bedriver kreditupplysningsverksamhet för förande av kreditupplysningsregister. *Via en teknisk anslutning* får uppgifter också lämnas ut till den som behöver uppgifterna för att bevilja och bevaka krediter.

Föreslagen lydelse

8 §

Uppgifternas offentlighet och utlämnande av uppgifter

Trots det som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får uppgifter ur registret lämnas ut via *ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse* eller som annat massutlämnande till domstolar för uppgifter som gäller skuldsanering, till utskökningsmyndigheter, skattemyndigheter, polismyndigheter och andra myndigheter för uppgifter som gäller indrivning och verkställighet samt till dem som bedriver kreditupplysningsverksamhet för förande av kreditupplysningsregister. Uppgifter får också

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

lämnas ut till den som behöver uppgifterna för att bevilja och bevaka krediter.

9 §

9 §

Avgifter

Avgifter

Bestämmelser om de avgifter som tas ut till staten för uppgifter som lämnas ut ur skuldsaneringsregistret via *en teknisk anslutning* eller som annat massutlämnande finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Bestämmelser om de avgifter som tas ut till staten för uppgifter som lämnas ut ur skuldsaneringsregistret via *ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse* eller som annat massutlämnande finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 5 § i straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 5 § 2 mom., sådant det lyder i lag 215/2012, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

5 §

Rättsregistercentralen kan lämna de myndigheter som nämns i 4 och 4 a § uppgifter ur straffregistret även i maskinläsbar form eller genom *teknisk anslutning* för sådana ändamål som anges i dessa paragrafer, om detta med beaktande av behovet av att använda uppgifterna och behövliga skyddsåtgärder är motiverat. Den uppgift som avses i 2 § 5 mom. får lämnas ut endast till en åklagare eller en förundersökningsmyndighet.

Rättsregistercentralen kan lämna de myndigheter som nämns i 4 och 4 a § uppgifter ur straffregistret även i maskinläsbar form eller via *ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse* för sådana ändamål som anges i dessa paragrafer, om detta med beaktande av behovet av att använda uppgifterna och behövliga skyddsåtgärder är motiverat. Den uppgift som avses i 2 § 5 mom. får lämnas ut endast till en åklagare eller en förundersökningsmyndighet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 14 kap. 8 § i stiftelselagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i stiftelselagen (487/2015) 14 kap. 8 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

14 kap.

Tillsyn över stiftelser

Tillsyn över stiftelser

8 §

8 §

*Erhållande av uppgifter från andra myndig-
heter*

*Erhållande av uppgifter från andra myndig-
heter*

Registermyndigheten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållandet av uppgifter rätt att av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag, på begäran få sådana uppgifter om en stiftelse och om dem som ingår i stiftelsens i 1 kap. 8 § avsedda närståendekrets som är nödvändiga med avseende på den tillsyn över stiftelser som det föreskrivs om i detta kapitel. *Uppgifterna kan hämtas genom en teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen sekretessen är avsedd att skydda.*

Registermyndigheten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållandet av uppgifter rätt att av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag, på begäran få sådana uppgifter om en stiftelse och om dem som ingår i stiftelsens i 1 kap. 8 § avsedda närståendekrets som är nödvändiga med avseende på den tillsyn över stiftelser som det föreskrivs om i detta kapitel.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 47 § i föreningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i föreningslagen (503/1989) 47 § 2 mom., sådant det lyder i lag 462/2017, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

47 §

47 §

Föreningsregistret och personuppgiftsansvarig

Föreningsregistret och personuppgiftsansvarig

Var och en har rätt att få uppgifter, utdrag och intyg från föreningsregistret och de därtill hörande handlingarna. Trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får Patent- och registerstyrelsen lämna ut uppgifter om fysiska personers namn, födelsetid, hemkommun och medborgarskap i form av utskrifter, *genom teknisk anslutning* eller på något annat sätt i elektronisk form eller göra dem allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät.

Var och en har rätt att få uppgifter, utdrag och intyg från föreningsregistret och de därtill hörande handlingarna. Trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får Patent- och registerstyrelsen lämna ut uppgifter om fysiska personers namn, födelsetid, hemkommun och medborgarskap i form av utskrifter eller *via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse* eller på något annat sätt i elektronisk form eller göra dem allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av företagsinteckningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i företagsinteckningslagen (634/1984) rubriken för 16 § samt 16 § 1 och 2 mom., 26 § och 35 § 1 mom., av dem 26 § sådan den lyder i lag 1031/2003,

fogas till 25 §, sådan den lyder i lag 1157/2013, ett nytt 3 mom. och till 35 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

16 §

Gällande lydelse

Registermyndighet

Företagsinteckningar handläggs av patent- och registerstyrelsen (registermyndigheten).

Över företagsinteckningar för registermyndigheten ett företagsinteckningsregister som är gemensamt för hela landet.

25 §

Anteckningar i företagsinteckningsregistret

(nytt 3 mom.)

26 §

Rättelse av felaktigt avgörande och oriktig registeranteckning

På rättelse av ett felaktigt avgörande i ett företagsinteckningsärende samt av en oriktig uppgift i företagsinteckningsregistret tillämpas förvaltningslagen (434/2003).

35 §

Uppgifter och bevis på grundval av företagsinteckningsregistret

Var och en har rätt att få uppgifter om anteckningarna i företagsinteckningsregistret och därtill hörande handlingar.

Föreslagen lydelse

Handläggning av företagsinteckningar och personuppgiftsansvarig för företagsinteckningsregistret

Företagsinteckningar handläggs av Patent- och registerstyrelsen (registermyndigheten).

Personuppgiftsansvarig för företagsinteckningsregistret är Patent- och registerstyrelsen.

25 §

Anteckningar i företagsinteckningsregistret

I företagsinteckningsregistret antecknas som personuppgifter en fysisk persons namn, personbeteckning, hemkommun och medborgarskap. Om en person inte har en finsk personbeteckning, antecknas personens födelsetid i registret. För personer bosatta utomlands antecknas i registret hemadress i stället för hemkommun.

26 §

Rättelse av felaktigt avgörande och oriktig registeranteckning

På rättelse av ett felaktigt avgörande i ett företagsinteckningsärende samt av en oriktig uppgift i företagsinteckningsregistret tillämpas förvaltningslagen (434/2003). *På rättelse och radering av felaktiga personuppgifter tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).*

35 §

Uppgifter och bevis på grundval av företagsinteckningsregistret

Var och en har rätt att få uppgifter, utdrag och intyg om anteckningar i företagsinteckningsregistret. *Trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (621/1999), nedan*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(nytt 2 mom.)

offentlighetslagen, får Patent- och registerstyrelsen lämna ut uppgifter om fysiska personers namn, födelseid, medborgarskap, hemkommun och för utomlands bosatta personer bosättningsland i form av utskrifter eller via ett tekniskt gränssnitt eller en elektronisk förbindelse, eller på något annat sätt lämna ut eller göra uppgifter allmänt tillgängliga via ett elektroniskt datanät.

Patent- och registerstyrelsen får lämna ut i företagsinteckningsregistret införda uppgifter om personbeteckningens slutled och en utomlands bosatt fysisk persons hemadress endast om mottagaren har en sådan grund för behandling av uppgifter som avses i 29 § i dataskyddslagen (1050/2018). Sådana uppgifter får också på det sätt som föreskrivs i 1 mom. lämnas ut elektroniskt i ett krypterat eller på annat sätt skyddat format. En förutsättning är dessutom att den som begär uppgifterna lämnar registermyndigheten en redogörelse för att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Denna lag träder i kraft den 20 .
